

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис)

Лада ШІРІНЯН

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Фінансова безпека страховика та методи протидії страховому шахрайству**

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 19ск

Панченко Карина Богданівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник: Третяк Катерина Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Ольга Михайленко

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____

(підпис)

Київ – 2022р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШПІНЯН/

«___» _____ 2022 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Панченко Карини Богданівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Фінансова безпека страховика та методи протидії страховому шахрайству

керівник проекту (роботи) Третяк К. В., к.е.н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «31» січня 2022 р. № 80-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 03 червня 2022 р.

3. Вихідні дані до роботи _____

підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, звітність по страхової компанії

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Розділ 1. Теоретичні основи фінансової безпеки страховика

Розділ 2. Аналіз та шляхи протидії страховому шахрайству на прикладі страхової компанії «УНІКА»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

табл. 1. Структура страхового ринку України, табл. 2. Кількість зареєстрованих

страховиків України у 2017-2019 табл. 3. Надходження валових страхових

премій та їх структура табл. 4. Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «СК

«Уніка» табл. 5. Операційні витрати ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр. табл.

6. Динаміка доходів ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 роки, тис. грн. табл. 7.

Динаміка витрат ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 роки, тис. грн. табл. 8. Аналіз активів ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 років, тис. грн.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Третяк К. В.		
II	Третяк К. В.		

7. Дата видачі завдання 31 січня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	31.01.2022	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	28.02.2022	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	28.03.2022	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	25.04.2022	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	03.05.2022	
6	Попередній захист	10.05.2022	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	17.05.2022	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	24.05.2022	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	03.06.2022	

Здобувач

_____ Панченко К. Б.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Третяк К. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Панченко К. Б. «Фінансова безпека страховика та методи протидії страховому шахрайству»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем забезпечення фінансової безпеки страховика та методів протидії страховому шахрайству.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність фінансової безпеки страхової компанії, фактори впливу на фінансову безпеку, види релевантних загроз страховика, структура механізму управління фінансовою безпекою страхової компанії та надано загальну характеристику страховій компанії «УНІКА».

Другий розділ присвячено аналізу фінансово-економічної діяльності Страхової компанії «УНІКА», оцінці її фінансового стану та обґрунтуванню методів протидії страховому шахрайству.

***Ключові слова:** фінансова безпека страховика, фактори впливу, резерви страхової компанії, механізм фінансової безпеки, загрози фінансовій безпеці страховика, страхове шахрайство, методи боротьби.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВИКА.....	7
1.1. Сутність фінансової безпеки у страховій діяльності.....	7
1.2. Загальна характеристика страхової компанії «УНІКА»	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ СТРАХОВОМУ ШАХРАЙСТВУ НА ПРИКЛАДІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «УНІКА» ..	21
2.1. Аналіз фінансового стану страховика.....	21
2.2. Удосконалення методів протидії страховому шахрайству	44
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах нестабільної політичної та економічної ситуації роль страхових компаній дуже висока. Особлива увага приділяється економічній безпеці – певній системі, що забезпечує захист і попередження різних загроз за допомогою оцінки ймовірності загроз у діяльності суб'єктів господарювання, пошуком способів управління цими загрозами, оцінки ризиків погіршення ситуації, мінімізації та усунення цих загроз. При цьому фінансова безпека розглядається як найважливіша складова економічної безпеки, її забезпечення має відбуватися у безпосередньому зв'язку підтримки економічної безпеки суб'єкта господарювання в цілому.

Фінансова безпека страхової організації – це такий стан фінансів, у якому забезпечується стабільність функціонування страхової організації, фінансова рівновага та регулярне отримання прибутку, здатність подальшого розвитку та вдосконалення. Мінімізація фінансових загроз позитивно характеризує ефективність управління фінансовою безпекою страховика та впливає на ефективність діяльності компанії в цілому.

Дослідженням даної теми займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як М. Н. Пилипенко [1], М. О. Божок [4], О. С. Папка [10], М. Р. Лучко [9], В. А. Смоляк [14], І. П. Ткаченко [15], В. М. Фурман [18], Л. В. Шірінян [20].

Мета дослідження – виявити причини загроз фінансовій безпеці страхової компанії «УНІКА», удосконалити методи проти страхового шахрайства.

Згідно з метою в роботі визначено такі науково-методичні та практичні **завдання**:

- визначити сутність фінансової безпеки у страховій діяльності;
- охарактеризувати організаційно-економічну характеристику страхової компанії «УНІКА»;
- проаналізувати фінансовий стан;
- удосконалити методи протидії страховому шахрайству.

Об'єкт дослідження – фінансова безпека страховика та страхове шахрайство.

Предмет дослідження – теоретичні засади та науково-методичні підходи щодо визначення загроз фінансовій безпеці, що виникають в процесі діяльності страхової організації.

Методи дослідження: розрахунково-аналітичні, економічно-статистичні, економіко-математичні та порівняння застосовуються для аналізу фінансового стану страхової компанії, методи індукції та дедукції використовуються для знаходження та удосконалення шляхів протидії страховому шахрайству.

Інформаційною базою для виконання кваліфікаційної роботи слугували підручники, посібники, статті, дані Закону України «Про страхування» та звітність страхової компанії «УНІКА» за 3 роки, звіти науково-дослідних установ та наукові публікації вітчизняних та закордонних дослідників з питань фінансової безпеки страхової компанії та страхового шахрайства.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВИКА

1.1. Сутність фінансової безпеки у страховій діяльності

Наявність чітко визначених теоретичних основ фінансової безпеки страхового підприємства дозволяє з'ясувати його сутність, виявити фактори її забезпечення, виділити основні елементи управлінського та методологічного підходу до аналізу фінансової безпеки страхового підприємства. Відповідно до чинного законодавства, страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій, страхових випадків, встановлених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, які формуються за рахунок сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових внесків) та доходів від розміщення коштів із цих фондів [11].

Або, інакше кажучи, страхування – це договір, представлений полісом, за яким фізична або юридична особа отримує фінансовий захист або відшкодування збитків від страхової компанії. Компанія об'єднує ризики клієнтів, щоб зробити виплати доступнішими для страхувальника. Аналіз та узагальнення існуючих підходів вчених дозволяє зробити висновок, що фінансова безпека страхового ринку в цілому і, наприклад, окремого страховика – це такий рівень фінансових ресурсів страхових компаній, який дозволив би їм у разі потреби компенсувати своїм клієнтам збитки, понесені у договорів страхування та забезпечення ефективного функціонування.

Основною метою фінансової безпеки страхової компанії є забезпечення її стабільного та найбільш ефективного функціонування на даний момент та формування основ для збільшення потенціалу розвитку в майбутньому (табл.1.1).

Функціональні цілі фінансової безпеки страхових компаній

№	Функціональні цілі фінансової безпеки	Загальна характеристика цілей і результату їх досягнення
1	Покращення фінансових показників	Розробка та впровадження заходів щодо мінімізації або нейтралізації можливих або існуючих загроз фінансовій безпеці та захисту фінансових інтересів компанії
2	Забезпечення та підтримання фінансової стійкості та незалежності підприємства	Здатність контролювати стан і рух ресурсів, вміння використовувати конкурентні переваги; забезпечення гарантій ефективного функціонування та стримування дестабілізуючих факторів
3	Активізація формування капіталу, оптимізація його структури	Підвищення фінансової незалежності та гнучкості потоків капіталу для запобігання криз у функціонуванні та розвитку мінливого середовища
4	Підвищення конкурентоспроможності на страховому ринку	Підвищення ефективності використання конкурентних переваг підприємства, збереження та/або розширення сегмента ринку, раціональна реалізація виявлених резервів конкурентного потенціалу в умовах обмеженості ресурсів
5	Досягнення високої ліквідності оборотних активів	Виявлення потреби в оборотних активах, необхідних для безперервності страхових послуг, оптимізація обсягу та структури оборотних активів; забезпечення оборотними активами джерел фінансування; з'ясування оптимального співвідношення між різними джерелами фінансування оборотних активів та використання недорогих способів поповнення оборотних активів у процесі діяльності підприємства
6	Підтримка та підвищення ділової активності	Розробка та прийняття ефективних управлінських рішень щодо планування основних показників діяльності підприємства, забезпечення заданих темпів їх зростання, прояв активності щодо залучення інвестиційних ресурсів.
7	Захист комерційної таємниці та інформації	Досягти належного рівня інформаційного забезпечення всіх підрозділів і підрозділів страхової компанії

Виходячи з поставлених цілей і завдань, можна узагальнити підходи до визначення категорії «фінансова безпека» страхових компаній (рис.1.1).

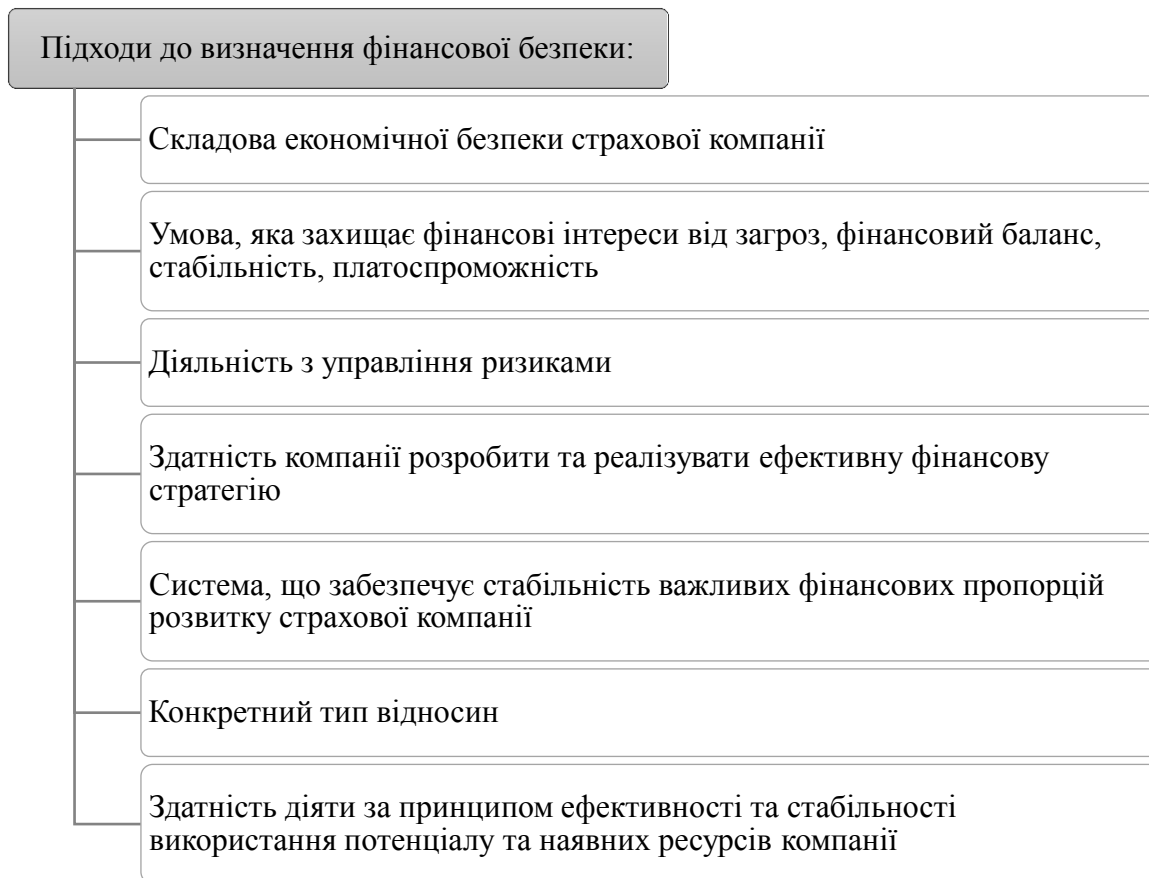

Рис. 1.1 Зведення підходів до визначення категорії «фінансова безпека» страхових компаній

Підходи до визначення категорії фінансової безпеки страхових компаній, представлені на рис. 1.1, не є відокремленими один від одного, їх слід розглядати як систему визначень цієї категорії. Слід зазначити, що згідно з першим підходом фінансова безпека є складовою економічної безпеки, найвдалішим визначенням якої є наступне: здатність страхової компанії ефективно розвивати та здійснювати фінансово-економічні операції. у мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, тобто стані захищеності її важливих інтересів від впливу дестабілізуючих факторів для забезпечення стабільності у короткостроковій та довгостроковій перспективі [1].

Дослідження підходів до визначення поняття «фінансова безпека страховика» дозволило виділити деякі складові, на яких наголошують автори, але також враховуючи, що його можна розглядати як сукупність певних обставин, для яких можуть виникнути негативні фінансові наслідки, що впливають на фінансовий стан страховиків (рис. 1.2).

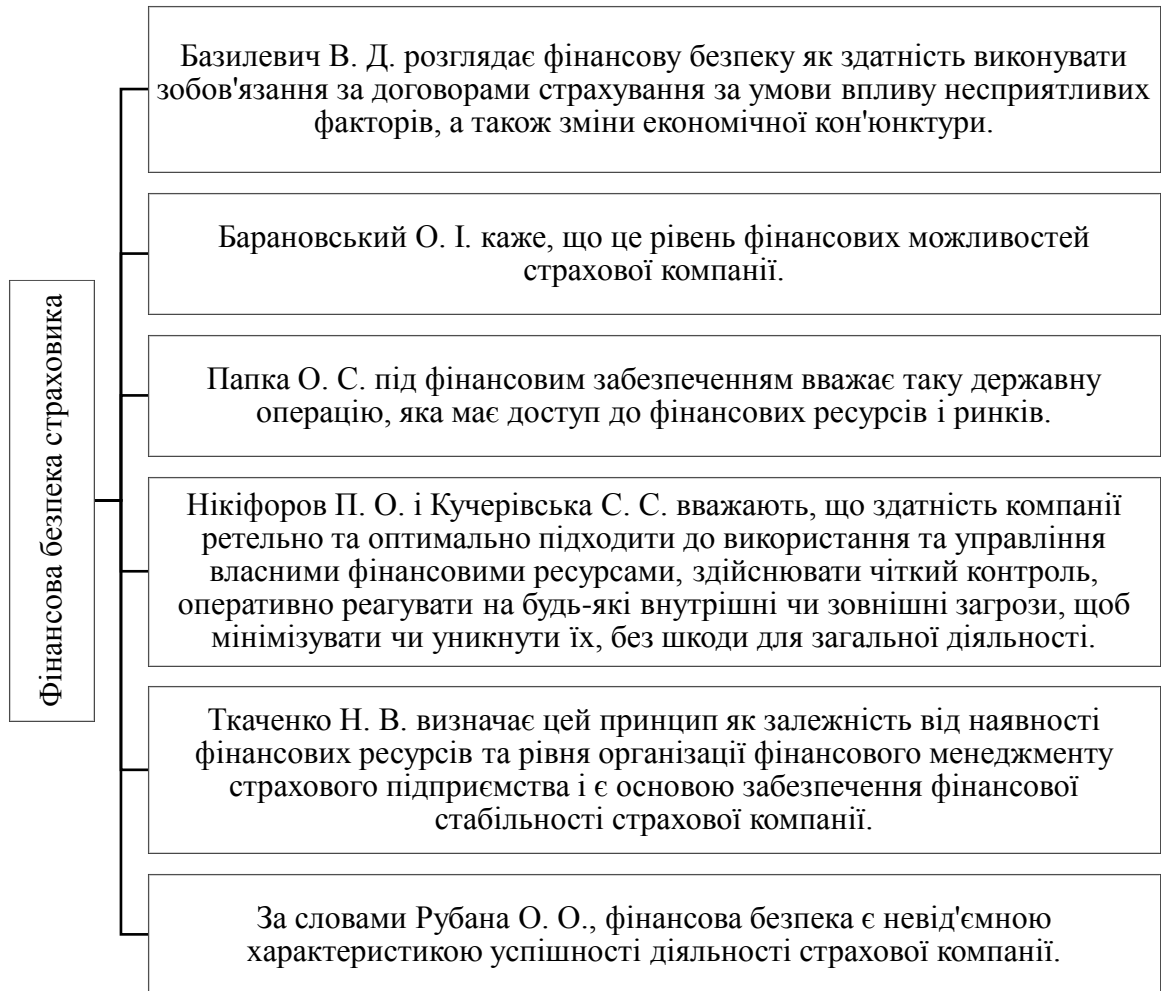

Рис. 1.2. Тракткування поняття «фінансова безпека страховика»

Таким чином, виходячи з наведених концепцій, фінансову безпеку страхової компанії доцільно розглядати як здатність страховика виконувати взяті на себе страхові та інші зобов'язання за умови збалансованого та оптимального підходу до використання та управління своїми фінансовими ресурсами, здійснювати суворий контроль, оперативно реагувати на будь-які загрози, внутрішні чи зовнішні, щоб мінімізувати чи уникнути їх, забезпечити баланс фінансових

інтересів страховика.

Забезпечення фінансової безпеки передбачає своєчасне виявлення та запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам, забезпечення захисту інтересів страховика, максимізацію його ринкової вартості за умови, що збільшення капіталу власників страхової компанії має відбуватися одночасно із задоволенням потреб страховика. Саме це зумовлює необхідність оцінки фінансової безпеки страхової компанії. Об'єктом фінансової безпеки страховика є його фінансова діяльність, безпека якої має бути забезпечена. Суб'єктом фінансової безпеки є управління страховою організацією та її персонал. Предметом фінансової безпеки виступає діяльність суб'єктів фінансової безпеки як принципи реалізації, функції, стратегічна програма чи конкретні заходи щодо забезпечення фінансової безпеки, які спрямовані на об'єкти фінансової безпеки.

Рівень фінансової безпеки страхової компанії залежить від факторів, які визначають стійкість страховиків. Журавльова О. Є. у своїх працях згрупувала зовнішні та внутрішні фактори, що зображені на рис. 1.3, котрі впливають на фінансову безпеку страхової компанії [5].

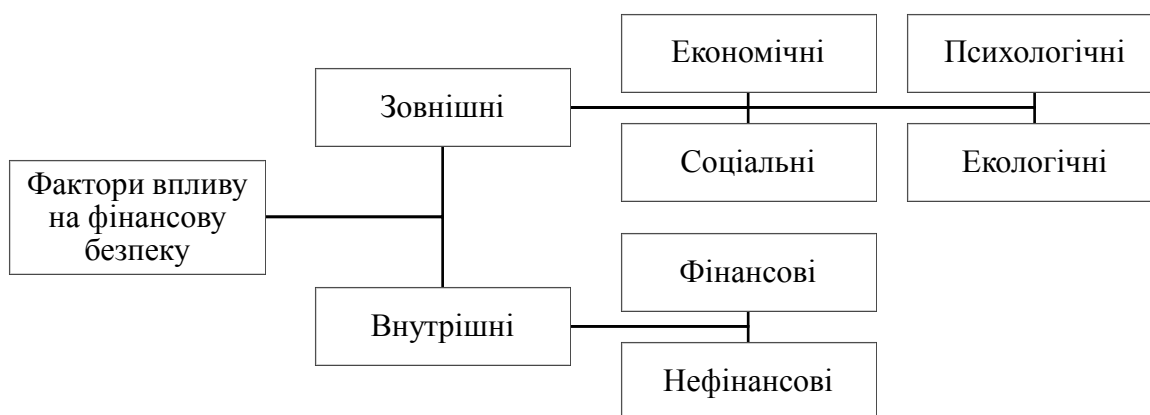

Рис. 1.3. Фактори, що впливають на фінансову безпеку страховиків

У ході синтезу літературних джерел [17,13] та власних досліджень, вищеперераховані фактори можна розділити на такі види релевантних загроз:

1. постійні зміни законодавчої бази;
2. загострення соціально-політичної ситуації в країні;
3. погіршення фінансового стану злочинності;

4. висока інфляція (інфляційні бар'єри для довгострокового страхування);
5. шахрайство суб'єктів страхового ринку;
6. кризи на міжнародних фінансових ринках;
7. відтік капіталу за кордон;
8. неадекватна система страхових посередників;
9. швидкий розвиток глобалізації;
10. незначний рівень страхового покриття;
11. висока частка перестраховання;
12. склад, розмір власного капіталу, тарифної політики та фінансової стійкості засновників страхової компанії;
13. незбалансованість страхового портфеля;
14. неефективне розміщення страхових резервів;
15. недостатність ліквідних активів;
16. корупційні схеми;
17. розголошення комерційної таємниці та іншої конфіденційної інформації;
18. низька інвестиційна привабливість страхових компаній на інвестиційному ринку України та світу;
19. низька доступність кредитних ресурсів;
20. некомпетентність керівництва страхових компаній тощо.

Таким чином, комплексне вивчення системи взаємопов'язаних впливів дестабілізуючих факторів на фінансову безпеку страхових компаній сприятиме їх своєчасному виявленню та ефективному реагуванню на них. Слід також зазначити, що повністю уникнути дестабілізуючих факторів у сучасному фінансово-економічному середовищі України неможливо.

Управління фінансовою безпекою здійснюється на основі механізму фінансової безпеки страховика.

Механізм фінансової безпеки страховика – сукупність методів, важелів та інструментів, які використовують суб'єкти системи фінансової безпеки страхової організації для покращення характеристик фінансової безпеки, а також його фінансове, організаційне та інформаційно-аналітичне забезпечення [10].

До основних індикаторів рівня фінансової безпеки страхової компанії належать: достатність капіталу, ризики страхової діяльності, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість та надійність, а також прибутковість діяльності (рис. 1.4).

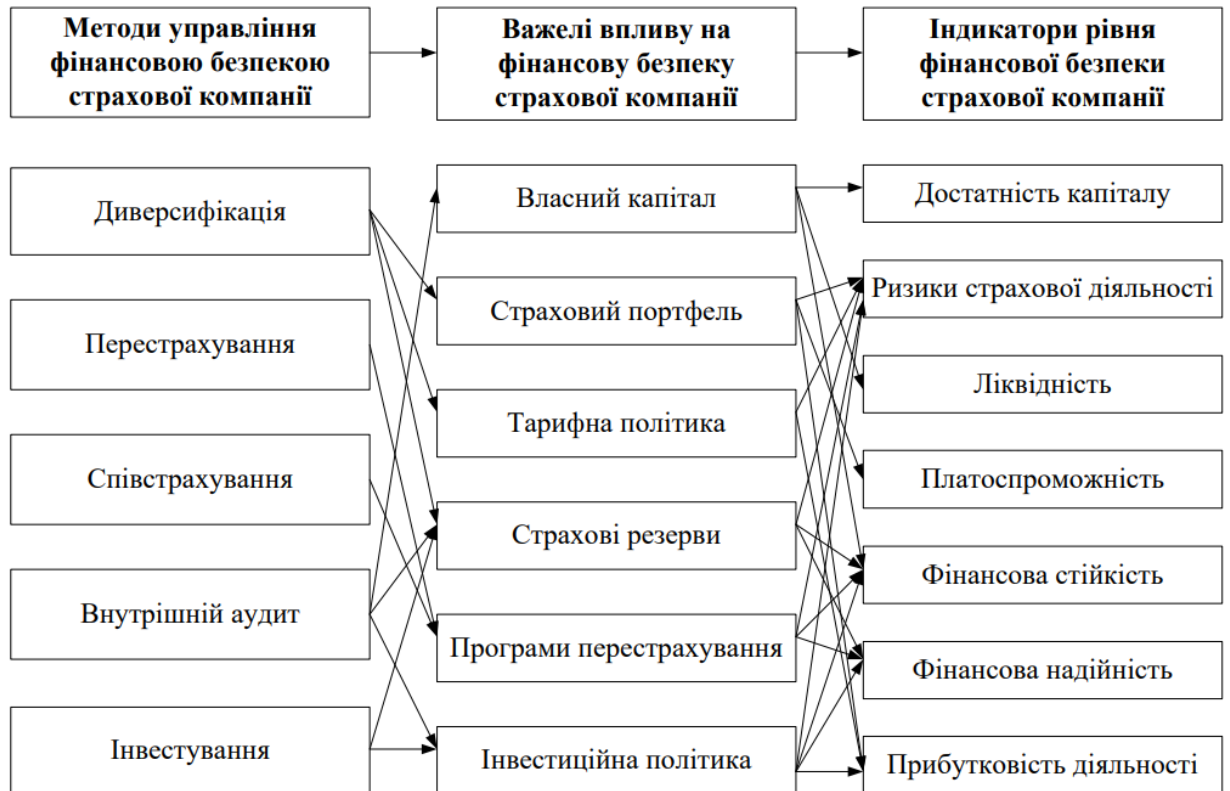

Рис. 1.4. Структура механізму управління фінансовою безпекою страхової компанії

Як видно із рис. 1.4, до основних методів управління фінансовою безпекою страхових компаній відносяться: диверсифікація, перестраховання, співстраховання, внутрішній аудит, інвестування.

Платоспроможність страховика є одним із показників фінансової безпеки страховика у середньостроковій перспективі. Відповідно до Закону України «Про страхування» однією з умов забезпечення платоспроможності страховика є створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум та відшкодувань.

До основних важелів, що впливають на фінансову безпеку страховика, відносяться:

1. власний капітал, який виступає гарантією страхових виплат навіть за відсутності страхових премій або прибутку, необхідних для виконання поточних та довгострокових зобов'язань;

2. страхові резерви, які формуються у розмірі, що відповідає сумі страхових зобов'язань, дозволяє їй розподіляти відповідальність залежно від різних видів ризиків та часу виникнення страхових виплат;

3. страховий портфель, його управління полягає в постійному аналізі та коригуванні взаємозв'язку між напрямками страхування, страховими сумами та рівнями ризику об'єктів за чинними та знову укладеними договорами страхування;

4. тарифна політика полягає у встановленні оптимального розміру страхових тарифів, що дозволяє забезпечувати баланс між отриманими преміями, майбутніми виплатами та понесеними витратами страхової організації, та в результаті забезпечує адекватний рівень фінансової безпеки страховика;

5. Інвестиційна політика забезпечує можливість мобілізувати додатковий дохід та в результаті компенсувати можливі збитки від страхової діяльності, що призводить до підвищення фінансової безпеки страхової організації загалом;

6. програми перестраховування застосовуються страховою компанією для того, щоб визначати розмір власної відповідальності за якогось великого одиничного ризику або групи однорідних ризиків, передаючи при цьому перевищення зобов'язань перестраховику [14].

Основними цілями фінансової безпеки є:

– підтримання необхідного рівня ефективності роботи страховика (страхової організації);

– підтримання фінансової стійкості та незалежності;

– забезпечення ефективного функціонування організаційної системи та регулювання виконання управлінських функцій страховика;

– захист ресурсів та аспектів роботи страхової організації: правових, інформаційних, технологічних тощо.

Існує три основних напрями підтримання фінансової безпеки страховика:

1. збереження фінансової стійкості;
2. збереження необхідного рівня платоспроможності;
3. управління грошовими потоками.

Так як фінансова безпека страхової організації спрямована на забезпечення сталого розвитку, то її необхідно описувати за допомогою певної системи кількісних і якісних показників. Сукупність даних показників повинна відображати якість управління по кожному з трьох вищеназваних основних напрямків. Для кожного коефіцієнта необхідно визначати порогові значення, виходячи з даних минулих років, внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на роботу організацій.

1.2 Загальна характеристика страхової компанії «УНІКА»

Приватне Акціонерне Товариство «Страхова компанія «УНІКА» створена 10 лютого 1994 року, до 2010 року – Страхова компанія «Кредо-Класик». Товариство створене з метою ведення підприємницької діяльності для одержання прибутку шляхом надання послуг з усіх видів страхового захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб через відшкодування шкоди у разі настання страхових випадків за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати ними страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), а також здійснення фінансової діяльності у межах, визначених чинним законодавством України та Статутом.

UNIQA Group є однією з провідних страхових груп на основних ринках в Австрії, Центральній і Східній Європі. 40 компаній, що входять до складу UNIQA Group, обслуговують більше 10 мільйонів клієнтів у 19 країнах. UNIQA є другою за величиною страховою групою в Австрії з часткою ринку близько 22%. UNIQA працює на зростаючих ринках Центральної та Східної Європи: Албанії, Боснії і Герцеговини, Болгарії, Хорватії, Чехії, Угорщини, Косово, Македонії, Чорногорії, Польщі, Румунії, Росії, Сербії, Словаччини та України. В UNIQA Group також входять страхові компанії в Швейцарії та Ліхтенштейні.

У лютому 2020 року UNIQA Insurance Group оприлюднила інформацію щодо купівлі дочірніх компаній групи AXA (ARX) на зростаючих ринках Польщі, Чехії та Словаччини. Результатом придбання стануть 5 мільйонів нових клієнтів і 800 мільйонів євро додаткових премій. Вартість покупки складає близько 1 млрд. євро.

УНІКА Інтернешнл АГ (UNIQA International AG), яка заснована та діє відповідно до законодавства Австрії, є новим власником пакета акцій, якому прямо належить розмір частки, що становить 92,230512% акцій Приватного Акціонерного Товариства «Страхова компанія «УНІКА» та 94,714% акцій Приватного Акціонерного Товариства «Страхова компанія «УНІКА Життя».

УНІКА Інтернешнл АГ (UNIQA International AG) є правонаступником УНІКА інтернаціонал Бетайлігунгс-Фервальтунгс ГмбХ (UNIQA internationale Beteiligungs-Verwaltungs GmbH) у зв'язку із злиттям та з метою оптимізації організаційної структури компаній Групи УНІКА.

Керівними органами Товариства є Загальні Збори, Наглядова Рада, Правління та Ревізійна Комісія. Вищим органом Товариства є Загальні збори акціонерів.

Загальні Збори Товариства можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства, крім тих, що віднесені до виключної компетенції Наглядової Ради. Компетенція Загальних Зборів визначається Статутом Товариства та законодавством України. В своїй діяльності та при прийнятті рішень Загальні збори керуються законодавством України, Статутом Товариства, Положенням про Загальні збори Товариства та іншими внутрішніми документами Товариства.

Органом, який здійснює захист прав Акціонерів Товариства, і в межах компетенції, визначеної Статутом та чинним законодавством, здійснює управління Товариством, а також контролює та регулює діяльність Правління Товариства - є Наглядова Рада Товариства. Наглядова рада підпорядкована виключно Загальним зборам Товариства. Рішення Загальних зборів Товариства є обов'язковими для Наглядової ради.

Ревізійна Комісія є органом Товариства, який обирається для проведення

перевірки та контролю фінансово-господарської діяльності Товариства за результатами фінансового року. Ревізійна Комісія доповідає про результати проведених нею перевірок Загальним Зборам і Наглядовій Раді Товариства, звітує про свою діяльність за рік на Загальних Зборах.

Правління Товариства є органом управління Товариства, який здійснює управління поточною діяльністю Товариства. Керівництво Правлінням Товариства здійснює Голова Правління. Правління Товариства підзвітне Загальним Зборам і Наглядовій Раді, організовує виконання їх рішень. Правління діє від імені Товариства у межах, встановлених законодавством України, Статутом Товариства та Положенням про Правління Товариства. Права та обов'язки членів Правління Товариства визначаються чинним законодавством, Статутом Товариства, Положенням про Правління Товариства, а також контрактом, що укладається з кожним членом Правління. Структура небанківської фінансової групи «УНІКА Україна» відображена на рис. 1.4.

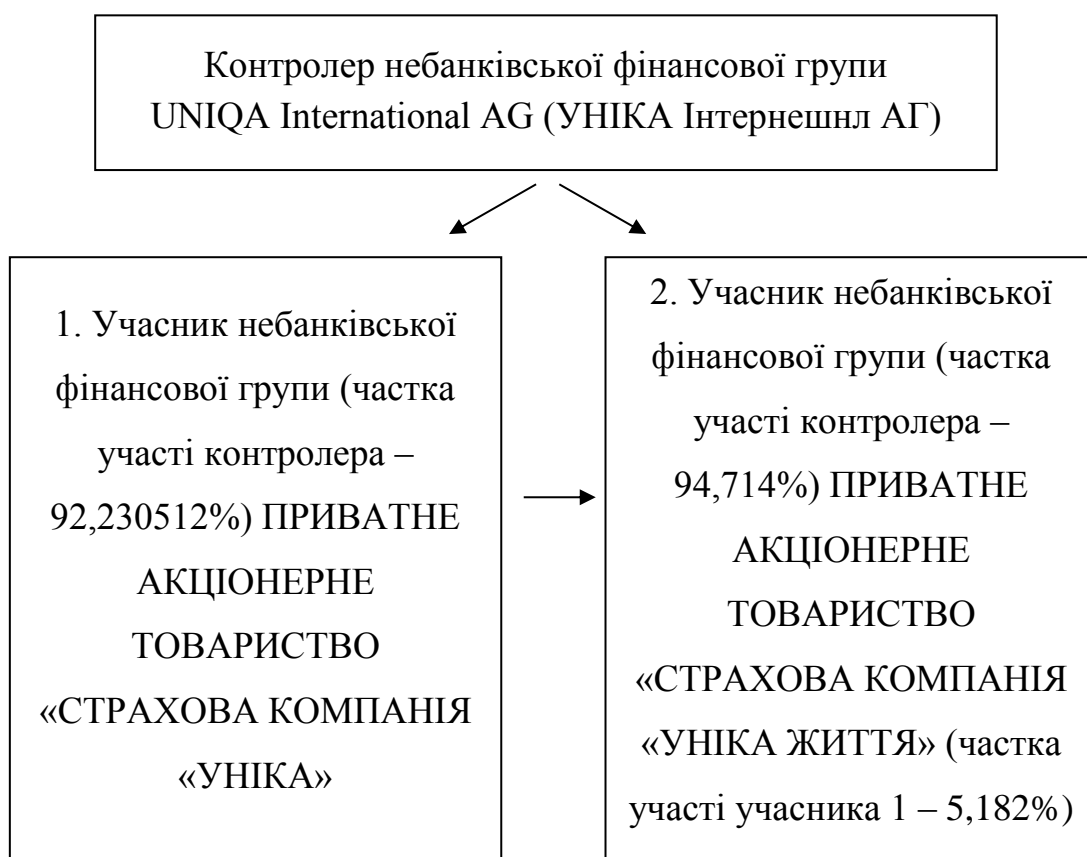

Рис. 1.4. Структура небанківської фінансової групи «УНІКА Україна»

станом на 31.12.2020

Товариство входить до складу та є відповідальною особою небанківської фінансової групи «УНІКА Україна», переважна діяльність у якій здійснюється фінансовими установами, нагляд за якими здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Компанії «УНІКА» та «УНІКА Життя», центральні офіси яких розташовані в місті Києві, пропонують більшість видів ризикового страхування і страхування життя через загальнонаціональну мережу.

Учасники небанківської фінансової групи (зв'язані сторони через контролюючу сторону та через відносини контролю учасників):

учасник 1: Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «УНІКА» (частка участі контролера - 92,230512%),

учасник 2: Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «УНІКА ЖИТТЯ» (частка участі контролера - 94,714%), частка участі учасника 1 - 5,182%).

Основний вид діяльності страхової компанії «УНІКА» - надання страхових послуг на території України. Компанія здійснює свою діяльність на підставі ліцензій, виданих Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Компанія має 31 ліцензію на надання послуг з обов'язкового та добровільного страхування.

ПрАТ «СК «УНІКА» створена з метою ведення підприємницької діяльності для одержання прибутку шляхом надання послуг з усіх видів страхового захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб через відшкодування шкоди у разі настання страхових випадків за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати ними страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), а також здійснення фінансової діяльності у межах, визначених чинним законодавством України та Статутом.

Предметом діяльності Товариства є страхування, діяльність, пов'язана із формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням, у тому числі у

вигляді надання послуг для інших страховиків на підставі укладених цивільно-правових угод, надання послуг (виконання робіт), якщо це безпосередньо пов'язано із зазначеними видами діяльності, а також будь-які операції для забезпечення власних господарських потреб. [16]

Основними принципами страхування СК «УНІКА» є:

- паритетність держави, представників застрахованих осіб та роботодавців в управлінні страхуванням від нещасного випадку;
- своєчасне та повне відшкодування шкоди страховиком;
- надання державних гарантій реалізації застрахованими громадянами своїх прав;
- обов'язковість сплати страхувальником страхових внесків;
- формування та витрачання страхових коштів на солідарній основі;
- цільове використання коштів страхування.

Основними функціями страхової компанії є:

1) ризикова (компенсаційна) функція – вирівнювання збитків за рахунок створення фінансових ресурсів для повноцінного і швидкого відновлення потерпілими суб'єктами своєї діяльності, а при нанесенні шкоди життю та здоров'ю, для покриття необхідних витрат постраждалих;

2) ощадна (накопичувальна) – забезпечення захисту і збільшення рівня життя населення за рахунок використання механізмів капіталізації у страхуванні життя;

3) попереджувальна (превентивна) – фінансування заходів по зменшенню страхового ризику, що дозволяє страховикам знижувати ймовірність настання ризиків, їх небезпечність і тяжкість завданого збитку;

4) інвестиційна – здійснення короткострокових і довгострокових інвестицій тимчасово вільних коштів страхових фондів в економіку.

Страхувальник має право:

- 1) при настанні страхового випадку, передбаченого договором страхування та правилами, отримати страхову виплату;
- 2) одержувати роз'яснення стосовно умов договору страхування;

- 3) ініціювати внесення змін до договору страхування;
- 4) ініціювати дострокове припинення дії договору страхування;
- 5) призначити особу для одержання страхового відшкодування (Вигодонабувача) і замінити її іншою особою до настання страхового випадку;
- 6) одержати дублікат договору страхування у випадку втрати оригіналу;
- 7) користуватися іншими правами, передбаченими договором страхування, Правилами та законодавством України.

Страхувальник зобов'язаний:

- 1) своєчасно вносити страхові платежі у відповідності до умов договору страхування;
- 2) надати Страховику інформацію про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику;
- 3) у триденний термін повідомити Страховика про будь-які зміни, що сталися з об'єктом страхування та можуть вплинути на ступінь ризику;
- 4) повідомити Страховика про інші договори страхування, що діють відносно цього об'єкта та про зміну адреси, розрахункового рахунка, про перереєстрацію тощо;
- 5) здійснити всі необхідні, можливі і доречні дії, спрямовані на зменшення наслідків страхового випадку;
- 6) при настанні страхового випадку діяти відповідно до умов договору
- 7) при настанні страхового випадку виконувати інструкції Страховика, Спеціалізованої служби, зазначеної в договорі страхування, або їх уповноважених представників та надавати повну і достовірну інформацію щодо обставин настання страхового випадку;
- 8) надати Страховику всі документи, передбачені договором, що стосуються страхового випадку та його наслідків;
- 9) повернути Страховику суму фактично виплаченого страхового відшкодування, якщо з'ясується, що мали місце обставини;
- 10) забезпечити Страховику право вимоги до особи, винної за заподіяний збиток в результаті настання страхового випадку (надати інформацію про

фактичне місце проживання, місце роботи винної особи, документи, що підтверджують її вину);

11) передати Страховику право вимоги до третьої особи, відповідальної за скоєний збиток у розмірі виплаченої суми страхового відшкодування за договором страхування;

12) своєчасно повідомити про настання страхового випадку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ СТРАХОВОМУ ШАХРАЙСТВУ НА ПРИКЛАДІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «УНІКА»

2.1. Аналіз фінансового стану страховика

Перш ніж визначити загрози фінансовій безпеці страхової компанії «УНІКА», потрібно провести оцінку складу і структури майна та джерел фінансування діяльності страховика, оцінку ліквідності та фінансової стійкості, а також складу доходів, витрат. Інформаційну основу оцінки склали дані бухгалтерського балансу компанії за 2018-2020 роки (додаток А).

Аналіз активів і пасивів балансу є частиною аналізу майнового стану при розгляді фінансово–господарського стану організації. При аналізі активів і пасивів балансу простежується динаміка їх стану в аналізованому періоді. Аналіз структури і зміни статей балансу показує:

- яка величина поточних і постійних активів, як змінюється їх співвідношення, а також за рахунок чого вони фінансуються;
- які статті ростуть випереджаючими темпами, і як це позначається на структурі балансу;
- яку частку активів складають товарно-матеріальні запаси і дебіторська заборгованість;
- наскільки велика частка власних коштів, і в якій мірі компанія залежить від позикових ресурсів;
- який розподіл позикових коштів по терміновості;
- яку частку в пасивах становить заборгованість перед бюджетом, банками і трудовим колективом (табл. 2.1 та табл. 2.2).

Таблиця 2.1

Аналіз активу балансу страхової компанії «УНІКА» протягом 2018-2020 років, тис. грн.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення, %			Частка активів в структурі балансу, %		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018	2019-2018	2020-2019	2020-2018	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Нематеріальні активи:	17307	19370	22288	2063	2918	4981	11,92	15,06	28,78	0,51	0,80	0,86
первісна вартість	33075	39278	44063	6203	4785	10988	18,75	12,18	33,22	0,98	1,61	1,69
накопичена амортизація	15768	19908	21775	4140	1867	6007	26,26	9,38	38,10	0,47	0,82	0,84
Основні засоби:	27802	29858	68179	2056	38321	40377	7,40	128,34	145,23	0,82	1,23	2,62
первісна вартість	54107	62003	106590	7896	44587	52483	14,59	71,91	97	1,60	2,55	4,09
знос	26305	32145	38411	5840	6266	12106	22,20	19,49	46,02	0,78	1,32	1,47
інші фінансові інвестиції	273875	134893	381136	-138982	246243	107261	-50,75	182,55	39,16	8,12	5,55	14,63
Довгострокова дебіторська заборгованість	466	432	0	-34	-432	-466	-7,30	-100	-100	0,01	0,02	0
Відстрочені податкові активи	14993	19911	208	4918	-19703	-14785	32,80	-98,96	-98,61	0,44	0,82	0,01
Відстрочені аквізиційні витрати	148243	144964	174253	-3279	29289	26010	-2,21	20,20	17,55	4,39	5,96	6,69
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	29441	52179	56473	22738	4294	27032	77,23	8,23	91,82	0,87	2,15	2,17
Усього за розділом I	512127	401607	702537	-110520	300930	190410	-21,58	74,93	37,18	15,18	16,51	26,97
Виробничі запаси	1389	1177	1198	-212	21	-191	-15,26	1,78	-13,75	0,04	0,05	0,05

Продовження табл. 2.1

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	961098	191100	312264	-769998	121164	-648834	-80,12	63,40	-67,51	28,48	7,86	11,99
за виданими авансами	28186	12141	72680	-16045	60539	44494	-56,93	498,63	157,86	0,84	0,50	2,79
з бюджетом	66	5	412	-61	407	346	-92,42	8140	524,24	0	0	0,02
з нарахованих доходів	25986	35509	129292	9523	93783	103306	36,65	264,11	397,54	0,77	1,46	4,96
Інша поточна дебіторська заборгованість	90465	43913	20286	-46552	-23627	-70179	-51,46	-53,80	-77,58	2,68	1,81	0,78
Поточні фінансові інвестиції	612765	960707	1079768	347942	119061	467003	56,78	12,39	76,21	18,16	39,50	41,46
Гроші та їх еквіваленти	89142	30387	30663	-58755	276	-58479	-65,91	0,91	-65,60	2,64	1,25	1,18
Витрати майбутніх періодів	882	1014	147	132	-867	-735	14,97	-85,50	-83,33	0,03	0,04	0,01
Частка перестраховика у страхових резервах	1052365	754653	255406	-297712	-499247	-796959	-28,29	-66,16	-75,73	31,19	31,03	9,81
Усього за розділом II	2862344	2030606	1902116	-831738	-128490	-960228	-29,06	-6,33	-33,55	84,82	83,49	73,03
Баланс	3374471	2432213	2604653	-942258	172440	-769818	-27,92	7,09	-22,81	100	100	100

Виходячи з табл. 2.1 можна зробити висновок, що протягом 2018-2020 років страхова компанія «УНІКА» нарощувала нематеріальні активи, відтак вони збільшилися на 28,78% у 2020 році порівняно з 2018 роком. Це сталось за рахунок придбання програмних продуктів та покращення існуючих.

Придбання продуктів здійснювалось з метою подальшої автоматизації процесів компанії та з метою покращення можливостей фінансового планування та обліку.

Основні засоби теж зросли за досліджуваний період, а саме даний показник підвищився на 145,23% за рахунок збільшення фактичної кількості штатних працівників та придбання додаткових потужностей та плати за використання технологій у вигляді комп'ютерної техніки, серверного та додаткового обладнання, жорстких дисків та ліцензій для забезпечення швидкісної обробки, захисту та зберігання інформації щодо страхової діяльності.

Довгострокові фінансові інвестиції збільшилися на 39,16% у 2020 році порівняно з 2018 роком, але з цим зменшилися на 50,75% у 2019 році. Така ситуація склалася завдяки інвестиційній політиці компанії, яка направлена на збереження та диверсифікацію активів компанії та на мінімізацію ризиків.

Протягом 2018-2020 років податкові активи компанії були практично використані та становили у 2020 році 208 тис. грн.

Відстрочені аквізиційні витрати на кінець 2019 року суттєво не зменшилися, всього лиш на 2,21%, порівняно з попереднім звітним фінансовим 2018 роком, а от на кінець 2020 року збільшилися на 20,2% порівняно з 2019 роком.

До складу залишку коштів у централізованих страхових резервних фондах станом на 2020 рік включаються грошові кошти перераховані компанією до фондів Моторного бюро України. Порівняно із 2018 роком відрахування до централізованих страхових резервних фондів збільшилися на 77,23% у 2019 році та на 91,82% у 2020 році.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги за 2019 рік зменшилась у п'ять разів порівняно із минулим звітним роком. Суттєві зміни сталися, переважно, внаслідок зменшення загального залишку дебіторської

заборгованості за укладеними договорами страхування в сумі 769 998 тис. грн., з урахуванням частки перестраховиків у збитках у 2020 році дебіторська заборгованість зросла на 121 164 тис. грн., або на 63,40%.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами протягом 2019 року зменшилась у 2,3 рази порівняно із залишком на кінець 2018 року та збільшилася у 2020 році практично в 6 разів, або на 498,63% за попередній звітний рік. Основну частину даної дебіторської заборгованості складають передплати, здійснені компанією за господарськими операціями, поставка товарів та/або надання послуг за якими відбудеться у 2021 році.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів включає відсотки за банківськими депозитами та купон по облігаціям Міністерства фінансів України, які були нараховані та не оплачені за станом на кінець 2020 року. Зростання заборгованості пов'язане зі збільшенням обсягу доходів за активами, які використовуються для інвестування.

Інша поточна дебіторська заборгованість протягом досліджуваного періоду зменшилася на 50-80% порівняно із аналогічними попередніми фінансовими роками.

Поточні фінансові інвестиції збільшились на 76,21% порівняно із 2018 звітним фінансовим роком. Частина поточних фінансових інвестицій перейшла зі складу довгострокових фінансових інвестицій.

Залишок грошових коштів зменшився на 65-66% у 2019-2020 роках в порівнянні з залишком грошових коштів на 2018 рік.

Витрати майбутніх періодів в порівнянні з 2018 роком збільшились на 15% у 2019 році, причиною такого збільшення стало укладання договорів страхування на 2020 рік, але вже в 2020 році відбулося зниження в сумі 867 тис. грн., або 85,5%.

Частка перестраховика у страхових резервах зменшилася на 75,73% за звітний фінансовий період.

Щодо структури активу, то валова частка припадає на поточні фінансові інвестиції протягом всього дослідженого періоду.

Таблиця 2.2

Аналіз пасиву балансу страхової компанії «УНІКА» протягом 2018-2020 років, тис. грн.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення, %			Частка активів в структурі балансу, %		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018	2019-2018	2020-2019	2020-2018	2018	2019	2020
Зареєстрований (пайовий) капітал	155480	155480	155480	0	0	0	0	0	0	4,61	6,39	5,97
Капітал у дооцінках	-2701	11644	-946	14345	-12590	1755	-531,10	-108,12	-64,98	-0,08	0,48	-0,04
Додатковий капітал	35787	35787	35787	0	0	0	0	0	0	1,06	1,47	1,37
Емісійний дохід	35787	35787	35787	0	0	0	0	0	0	1,06	1,47	1,37
Нерозподілений прибуток	242219	326830	605148	84611	278318	362929	34,93	85,16	149,84	7,18	13,44	23,23
Усього за розділом I	430785	529741	795469	98956	265728	364684	22,97	50,16	84,66	12,77	21,78	30,54
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	25242	0	25242	25242	-	-	-	0	0	0,97
Страхові резерви, у тому числі:	1780279	1602357	1242305	-177922	-360052	-537974	-9,99	-22,47	-30,22	52,76	65,88	47,70
резерв збитків або резерв належних виплат	1137328	845879	351845	-291449	-494034	-785483	-25,63	-58,40	-69,06	33,70	34,78	13,51
резерв незароблених премій	642951	756478	890460	113527	133982	247509	17,66	17,71	38,50	19,05	31,10	34,19
Усього за розділом II	1780279	1602357	1267547	-177922	-334810	-512732	-9,99	-20,89	-28,80	52,76	65,88	48,66
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0	0	0

Продовження табл. 2.2

Поточна кредиторська заборгованість: за товари, роботи, послуги	19163	15419	46499	-3744	31080	27336	-19,54	201,57	142,65	0,57	0,63	1,79
довгостроковими зобов'язаннями	0	0	8623	0	8623	8623	-	-	-	0	0	0,33
за розрахунками з бюджетом	19215	14177	25316	-5038	11139	6101	-26,22	78,57	31,75	0,57	0,58	0,97
у тому числі з податку на прибуток	14611	13681	25045	-930	11364	10434	-6,37	83,06	71,41	0,43	0,56	0,96
за розрахунками з оплати праці	78	63	84	-15	21	6	-19,23	33,33	7,69	0	0	0
за одержаними авансами	39312	32917	44397	-6395	11480	5085	-16,27	34,88	12,93	1,16	1,35	1,70
за страховою діяльністю	1051238	215187	395074	-836051	179887	-656164	-79,53	83,60	-62,42	31,15	8,85	15,17
Поточні забезпечення	11450	12820	21644	1370	8824	10194	11,97	68,83	89,03	0,34	0,53	0,83
Доходи майбутніх періодів	4034	5363	0	1329	-5363	-4034	32,94	-100	-100	0,12	0,22	0
Інші поточні зобов'язання	18917	4169	0	-14748	-4169	-18917	-77,96	-100	-100	0,56	0,17	0
Усього за розділом III	1163407	300115	541637	-863292	241522	-621770	-74,20	80,48	-53,44	34,48	12,34	20,79
Баланс	3374471	2432213	2604653	-942258	172440	-769818	-27,92	7,09	-22,81	100	100	100

Проаналізувавши табл. 2.2 можна зробити висновки, що сума зареєстрованого капіталу в структурі балансу компанії протягом 2018-2020 років залишалася сталою, але частка збільшувалася в 2019 році та зменшувалася в 2020 році на 1-2%. Незважаючи на це власний капітал постійно зростає за рахунок нерозподіленого прибутку. Відтак власний капітал у 2020 році виріс на 84,66% порівняно з показником 2018 року.

Страхові резерви мали тенденцію до зменшення, так вони у 2020 році зменшились на 537 974 тис. грн., або на 30,22% в порівнянні з 2018 роком.

Станом на 2020 рік загальна сума резерву незароблених страхових премій компанії склала 890 460 тис. грн., а резерв збитків або резерв належних виплат 351 845 тис. грн., тобто існуючі резерви є адекватними майбутнім грошовим потоком.

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом зросла на 31,75% внаслідок фактичної несплати до бюджету податкових зобов'язань з податку на прибуток та з податку на додану вартість, за підсумками відповідних податкових декларацій.

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами включає суму здійснених передплат страхувальниками та перестраховальниками за договорами страхування, які набувають чинності після 31 грудня 2020 року. Кредиторська заборгованість змінилася не суттєво порівняно з минулими роками, а саме відбулось зростання на 12,93%.

Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю протягом звітного періоду зменшилася на 79,53%. Це зумовлено зниженням обсягу виплат по страховим відшкодуванням.

Поточні забезпечення протягом 2018-2020 років зростали в 2 рази та становили в 2020 році 21 644 тис. грн. Такий ріст зумовлений наявністю в поточних резервах резерв відпусток працівників компанії.

Доходи майбутніх періодів та інші поточні зобов'язання зменшилися в 2020 році, становлячи 0 грн.

На рис. 2.1 представлено зміну структури джерел фінансування діяльності організації.

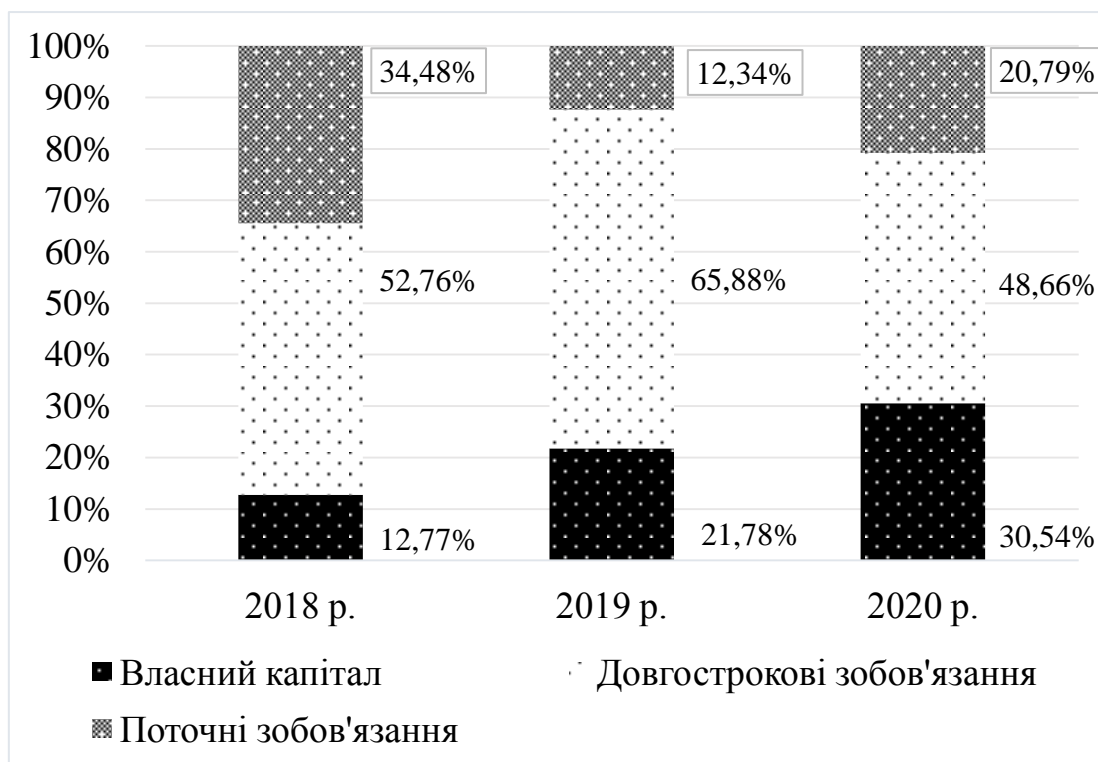

Рис. 2.1 Зміна структури джерел фінансування діяльності страхової компанії «УНІКА» у 2018-2020 роки

За результатами оцінки структури спостерігається найбільша залежність від зовнішнього фінансування діяльності – частка зобов'язань у структурі пасиву балансу становить 87,23% на кінець 2018 року, а на кінець 2020 року вона склала 69,46%. Відповідно, частка власного капіталу збільшилася з 12,77% на кінець 2018 року до 30,54% на кінець 2020 року. Це дуже позитивно відбивається на фінансовій стійкості компанії.

У структурі власних коштів компанії в аналізованому періоді найбільшу частку займає нерозподілений прибуток, з позитивною динамікою: 7,18% на кінець 2018 року з подальшим збільшенням частки до 23,23% на кінець 2020 року. У структурі зобов'язань висока частка страхових резервів в розмірі 47-66%, а в короткострокових зобов'язаннях найбільшу частку має кредиторська заборгованість за страховою діяльністю, що становить на початок досліджуваного періоду 31,15%, а на кінець – 15,17%.

Одним з показників, що характеризує фінансовий стан компанії, є його платоспроможність або можливість готівковими грошовими ресурсами своєчасно

погашати платіжні зобов'язання, що пред'являються до компанії.

Для розрахунку ліквідності страховика була взята авторська систематизація показників оцінки ліквідності страхової компанії досліджуваного джерела [2, с. 8] (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Методика розрахунку показників ліквідності

Показник	Формульне визначення	Сутнісна характеристика
Ліквідність діяльності страхової компанії		
Коефіцієнт поточної ліквідності	$K_{пл} = \frac{OA}{ПЗ}$ де OA – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання	показує здатність компанії погашати поточні зобов'язання тільки за рахунок поточних (оборотних) активів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{шл} = \frac{ГК+ПФІ+ПДЗ}{ПЗ}$ де ГК – грошові кошти; ПФІ – поточні фінансові інвестиції; ПДЗ – поточна дебіторська заборгованість	показує, яка частина поточних зобов'язань може бути погашена не лише за рахунок грошових коштів, але й за рахунок очікуваних надходжень
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{ГК+ПФІ}{ПЗ}$	показує здатність покривати поточні зобов'язання за рахунок грошових коштів і короткострокових фінансових вкладень
Ліквідність страхової діяльності		
Коефіцієнт покриття зобов'язань страховика за укладеними договорами страхування	$K_{пз} = \frac{ГК+ПФІ}{СР}$ СР – страхові резерви (страхові зобов'язання)	показує здатність погасити за рахунок найбільш ліквідних активів зобов'язання страхової компанії за укладеними договорами страхування
Коефіцієнт достатності страхових резервів	$K_{дср} = \frac{СР}{СВ}$ де СВ – сума страхових виплат	показує достатність страхових резервів страхової компанії для здійснення страхових виплат. Цей коефіцієнт може знижуватися, якщо страхова компанія здійснює неефективні інвестиції за рахунок страхових резервів

По даній методиці проводився аналіз ліквідності для страхової компанії «УНІКА за 2018-2020 роки (табл. 2.4).

Аналіз показників ліквідності страховика

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,46	6,77	3,51	4,31	-3,25	1,05
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,55	4,24	3,04	2,69	-1,21	1,48
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,60	3,30	2,05	2,70	-1,25	1,45
Коефіцієнт покриття зобов'язань страховика за укладеними договорами страхування	0,39	0,62	0,89	0,22	0,28	0,50
Коефіцієнт достатності страхових резервів	2,49	1,88	1,37	-0,61	-0,51	-1,13

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) в 2020 році склав 3,51, що на 1,05 більше проти 2018 року, та на 3,25 менше проти 2019 року, але підприємство залишається платоспроможним у звітному періоді, тобто загальної величини його оборотних активів достатньо для погашення всіх поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності, що допомагає оцінити можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану, в 2020 році складає 3,04, в 2019 році – 4,24, в 2018 році – 1,55.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс в 2020 році на 1,45 проти 2018 року, та зменшився на 1,25 проти 2019 року, що вказує на підвищення спроможності компанії розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами.

Коефіцієнт покриття зобов'язань у 2020 році зріс на 0,50 проти 2018 року та на 0,28 проти 2019 року, становивши 0,89, що є позитивним явищем.

Коефіцієнт достатності страхових резервів навпаки зменшився з 2,49 за 2018 рік до 1,37 за 2020 рік. Даний спад спричинений зниженням страхових резервів

Показники ліквідності вказують на можливість покривати активами поточні зобов'язання, але варто зазначити, що більшу частину зобов'язань становлять

довгострокові забезпечення. Спостерігається тенденція до скорочення усіх показників ліквідності активів у 2020 році. Не дивлячись на зменшення страхових резервів, вони залишаються достатніми для покриття збитків компанії.

Для визначення ліквідності балансу підприємства необхідно зіставити розрахунки за групами активів і зобов'язань, табл. 2.4. Баланс буде вважатися ліквідним за умови дотримання таких співвідношень між групами активів і зобов'язань:

$A1 \geq П1$ – найбільш термінові зобов'язання не повинні перевищувати наявні у підприємства грошові кошти і короткострокові фінансові вкладення;

$A2 \geq П2$ – короткострокові пасиви (кредити банків і позики) не повинні перевищувати активи, які можна швидко реалізувати;

$A3 \geq П3$ – обсяг довгострокових кредитів і позик не повинен перевищувати вартості активів, що повільно реалізуються;

$A4 \leq П4$ – постійні пасиви не повинні бути менші вартості необоротних активів [7].

Таблиця 2.5

Аналіз ліквідності балансу

Актив	Сума тис. грн.			Пасив	Сума тис. грн.		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.		2018 р.	2019 р.	2020 р.
1. Найбільш ліквідні активи (A1)	701907	991094	1110431	1. Негайні пасиви (П1)	1147923	281932	511370
2. Активи, що швидко реалізуються (A2)	1105801	282668	534934	2. Короткострокові пасиви (П2)	0	0	8623
3. Активи, що реалізуються повільно (A3)	1054636	756844	256751	3. Довгострокові пасиви (П3)	1780279	1602357	1267547
4. Активи, що важко реалізуються (A4)	512127	401607	702537	4. Постійні пасиви (П4)	446269	547924	817113
Баланс	3374471	2432213	2604653	Баланс	3374471	2432213	2604653

Отже з таблиці видно, що ліквідність балансу підприємства порушена. У 2018 році найтерміновіші зобов'язання значно перевищували суму найліквідніших активів, але ситуація змінилася в позитивну сторону в 2019-2020

роках, коли А1 перевищили П1. Позитивним моментом є те, що швидко реалізовані активи перевищують суму короткотермінових пасивів відповідно як на початок, так і на кінець звітної періоду. Активи, що реалізуються повільно, окрім того, що суттєво зменшились, залишаються меншими за довгострокові пасиви, які теж понизились, протягом 2018-2020 років. Активи, що важко реалізуються, незначно перевищували суму постійних пасивів лише у 2018 році.

Отже, спостерігається порушення ліквідності груп А1-П1 та А4-П4 лише у 2018 році, груп А3-П3 протягом всього звітної періоду.

Далі проводиться оцінка фінансової стійкості страхової компанії. Фінансова стійкість передбачає те, що ресурси, вкладені у підприємницьку діяльність, повинні окупитися за рахунок грошових надходжень від господарювання, а одержаний прибуток повинен забезпечувати самофінансування і незалежність компанії від зовнішніх залучених джерел формування майна (активів).

Фінансово стійким є таке підприємство, яке за рахунок власних коштів покриває кошти вкладені в активи (основні засоби, нематеріальні активи, оборотні кошти), не допускає невиправданої дебіторської і кредиторської заборгованостей і розраховується у строк по своїх зобов'язаннях.

Значення і сутність фінансової стійкості яскраво відображаються в її показниках. Розрізняють абсолютні і відносні показники фінансової стійкості, характеристика та способи перерахунку яких розглядаються у працях [3,6-8,15,19]. Так, до абсолютних показників фінансової стійкості відносять такі групи показників:

Для характеристики джерел формування запасів і затрат, що відображають різний ступінь охоплення різних видів джерел:

1. Наявність власних оборотних коштів (ВОК), розраховується за такою формулою:

$$\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА}, \quad (2.1)$$

де ВК – власний капітал;

НА – необоротні активи.

Цей показник характеризує обсяг власних фінансових ресурсів,

спрямованих на забезпечення потреб поточної діяльності. Його збільшення в порівнянні з попереднім періодом свідчить про подальший розвиток діяльності підприємства.

2. Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і затрат (ВДДФ) розраховується за такою формулою:

$$\text{ВДДФ} = \text{ВОК} + \text{ДК}, \quad (2.2)$$

де – довгострокові кредити.

3. Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат (ДФЗ):

$$\text{ДФЗ} = \text{ВДДФ} + \text{КК}, \quad (2.3)$$

де КК – короткострокові позикові кошти.

Трьом показникам наявності джерел формування запасів відповідають три показники забезпеченості запасів джерелами їх формування (різниця між відповідним джерелом і сумою запасів та витрат):

1. Надлишок (+) або нестача (–) власного оборотного капіталу (Φ^B):

$$\Phi^B = B - Z_{\Pi}, \quad (2.4)$$

де Z_{Π} – запаси.

2. Надлишок (+) або нестача (–) власних і довгострокових позикових коштів (Φ^{BD}):

$$\Phi^{BD} = BД - Z_{\Pi}, \quad (2.5)$$

3. Надлишок (+) або нестача (–) загальних коштів (Φ^{3K}):

$$\Phi^{3K} = ZK - Z_{\Pi}, \quad (2.6)$$

Для визначення типу фінансової стійкості використовують трьохкомпонентний показник:

$$S = \{S1(\pm\Phi^B), S2(\pm\Phi^{BD}), S3(\pm\Phi^{3K})\}, \quad (2.7)$$

де функція визначається так:

$$S(\Phi) = 1, \text{ якщо } \Phi \geq 0; 0, \text{ якщо } \Phi < 0, \quad (2.8)$$

Для характеристики фінансового стану на підприємстві розглядають чотири типи фінансової стійкості.

Перший – абсолютна фінансова стійкість. Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має такий вигляд:

$$\begin{aligned} S &= \{1,1,1\}; \\ V &> 3п, \end{aligned} \quad (2.9)$$

Такий тип фінансової стійкості характеризується тим, що всі запаси підприємства покриваються власними коштами, тобто підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів, що трапляється вкрай рідко. Більше того, абсолютна фінансова стійкість навряд може розглядатись як ідеальна, оскільки означає, що керівництво підприємства не використовує зовнішні джерел фінансування для основної діяльності.

Другий – нормальна фінансова стійкість. Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має вигляд:

$$\begin{aligned} S &= \{0,1,1\}; \\ V &< 3п < V + ДЗ, \end{aligned} \quad (2.10)$$

У цій ситуації підприємство використовує для покриття запасів, крім власних коштів також і довгострокові позикові кошти. Такий тип фінансування запасів є «нормальним» з точки зору фінансового менеджменту. Нормальна фінансова стійкість є найбільш бажаною для підприємства.

Третій – нестійке (передкризове) фінансове становище. Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має такий вигляд:

$$\begin{aligned} S &= \{0,0,1\}; \\ V + ДЗ &< 3п < V + ДЗ + КК, \end{aligned} \quad (2.11)$$

Спостерігається порушення платоспроможності, але зберігається можливість відновлення рівноваги внаслідок поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів. Фінансова нестійкість вважається нормальною (допустимою), якщо величина залучених для фінансування запасів короткострокових кредитів та запозичених коштів не перевищує сумарної вартості сировини, матеріалів та готової продукції.

Четвертий – кризовий фінансовий стан. Трикомпонентний показник типу

фінансової стійкості має такий вигляд:

$$S = \{0,0,0\};$$

$$Зп > В + ДЗ + КК, \quad (2.12)$$

Підприємство перебуває на межі банкрутства, оскільки грошові кошти, короткострокові цінні папери та дебіторська заборгованість не покривають навіть кредиторської заборгованості та прострочених позик [9, с. 142].

Для зручності визначення типу фінансової стійкості та результатів розрахунку, вищеперераховані показники були згруповані (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники за типами фінансової стійкості

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійке становище	Кризове становище
$\Phi^B = В - Зп$	$\Phi^B \geq 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$
$\Phi^{ВД} = ВД - Зп$	$\Phi^{ВД} \geq 0$	$\Phi^{ВД} \geq 0$	$\Phi^{ВД} < 0$	$\Phi^{ВД} < 0$
$\Phi^{ЗК} = ЗК - Зп$	$\Phi^{ЗК} \geq 0$	$\Phi^{ЗК} \geq 0$	$\Phi^{ЗК} \geq 0$	$\Phi^{ЗК} < 0$

Крім розрахунку та аналізу в динаміці наявності власних оборотних коштів при оцінці фінансової стійкості досліджується також ряд її відносних показників (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Алгоритм розрахунку відносних показників фінансової стійкості страховика

Показник	Порядок розрахунку показника	Нормативне значення	Суть показника
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Валюту балансу	$\geq 0,5$	показує, яку частину активів компанія може профінансувати за рахунок власних коштів.
Коефіцієнт фінансової залежності	Валюта балансу / Власний капітал	$\leq 0,5$	показує скільки компанія використовує фінансових ресурсів на кожну одиницю власного капіталу.
Коефіцієнт фінансової стійкості	(Власний капітал + Довгострокові зобов'язання) / Валюту балансу	0,7 – 0,9	показує здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій діяльності.

Продовження табл. 2.6

Коефіцієнт фінансової стабільності	Власний капітал / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання)	$\geq 0,67$	вказує на те, скільки одиниць власного капіталу припадає на кожну гривню зобов'язань компанії.
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами	(Власний капітал – Необоротні активи) / Оборотні активи	$\geq 0,1$	Чим вище показник, тим краще фінансовий стан підприємства, тим більше в нього можливостей проведення незалежної фінансової політики
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	(Довгострокові зобов'язання + Власний капітал – Необоротні активи) / Власний капітал	0,4 і вище	показує те, яка частина оборотних активів може бути профінансована за рахунок власного капіталу.
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	Довгострокові зобов'язання / Необоротні активи	–	показує, яка частина оборотних та необоротних активів профінансована позиковими коштами.
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	(Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання) / Валюту балансу	$\leq 0,5$	вказує на те, яка частина активів підприємства фінансується за рахунок всіх зобов'язань.
Коефіцієнт залежності від перестраховування	Сума премій, переданих в перестраховування / Сума премій валова * 100%	5 – 50%	характеризує участь страховика у перестраховій діяльності та ефективність перестрахового захисту.
Віддача власного капіталу	Страхові премії / Власник капітал * 100%	<300%	визначає швидкість обороту власного капіталу, а також активність коштів, якими ризикує компанія.

Для визначення типу фінансової стійкості страхової компанії складається агрегований баланс, позиції активу і пасиву якого за ступенем агрегації відповідають меті аналізу (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Агрегований баланс підприємства 2018-2020 роки, тис. грн.

Актив	2018	2019	2020	Пасив	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Необоротні активи (НА)	512127	401607	702537	Власний капітал (ВК)	430785	529741	795469

Продовження табл. 2.7

Запаси і витрати (ЗВ)	1389	1177	1198	Довгострокові зобов'язання (ДЗ)	1780279	1602357	1267547
Кошти, розрахунки та інші активи (ГК)	2860955	2029429	1900918	Короткострокові зобов'язання (КЗ)	1163407	300115	541637
БАЛАНС	3374471	2432213	2604653	БАЛАНС	3374471	2432213	2604653

Наступним кроком визначається тип фінансової стійкості страховика (табл. 2.8)

Таблиця 2.8

**Визначення типу фінансової стійкості страховика
за 2018-2020 роки, тис. грн.**

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	2	3	4
Власний оборотний капітал (ВОК)	-81342	128134	92932
Власні і довгострокові позикові джерела формування запасів і затрат (ВДДФ)	1698937	1730491	1360479
Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат (ДФЗ)	2862344	2030606	1902116
Надлишок або нестача власного оборотного капіталу	-82731	126957	91734
Надлишок або нестача власних і довгострокових позикових коштів	1697548	1729314	1359281
Надлишок або нестача загальних коштів	2860955	2029429	1900918
Тип фінансової стійкості	нормальна фінансова стійкість	абсолютна фінансова стійкість	абсолютна фінансова стійкість

З таблиці 2.8 можна зробити наступні висновки. У фінансуванні запасів і витрат операційної діяльності підприємства беруть участь і власні і позикові кошти. Підприємство має власний оборотний капітал, який у 2018 році є від'ємним, але в 2019-2020 роках стає додатнім та зменшується на кінець 2020 року, що є негативним явищем. Наявність робочого капіталу свідчить про те, що у фінансуванні основної діяльності беруть участь як власний оборотний капітал, так і довгострокові зобов'язання, що є позитивним фактором.

Зростання робочого капіталу протягом періоду є свідченням зменшення операційних ризиків на підприємстві і навпаки.

Значне перевищення робочого капіталу над власним оборотним капіталом говорить про те, що у фінансуванні основної діяльності беруть участь, в основному, довгострокові позикові кошти. Незважаючи на це, навіть власного оборотного капіталу цілком вистачає для покриття запасів і витрат лише у 2019 та 2020 роках. Також повністю запаси і витрати покриваються і загальною величиною джерел формування запасів і витрат

Отже, у 2018 році страхова компанія перебувала у нормальному становищі через нездатність покриття запасів та витрат власним оборотним капіталом. У 2019-2020 роках через збільшення обсягу власних коштів підприємство набуло абсолютну стійкість (рис. 2.2).

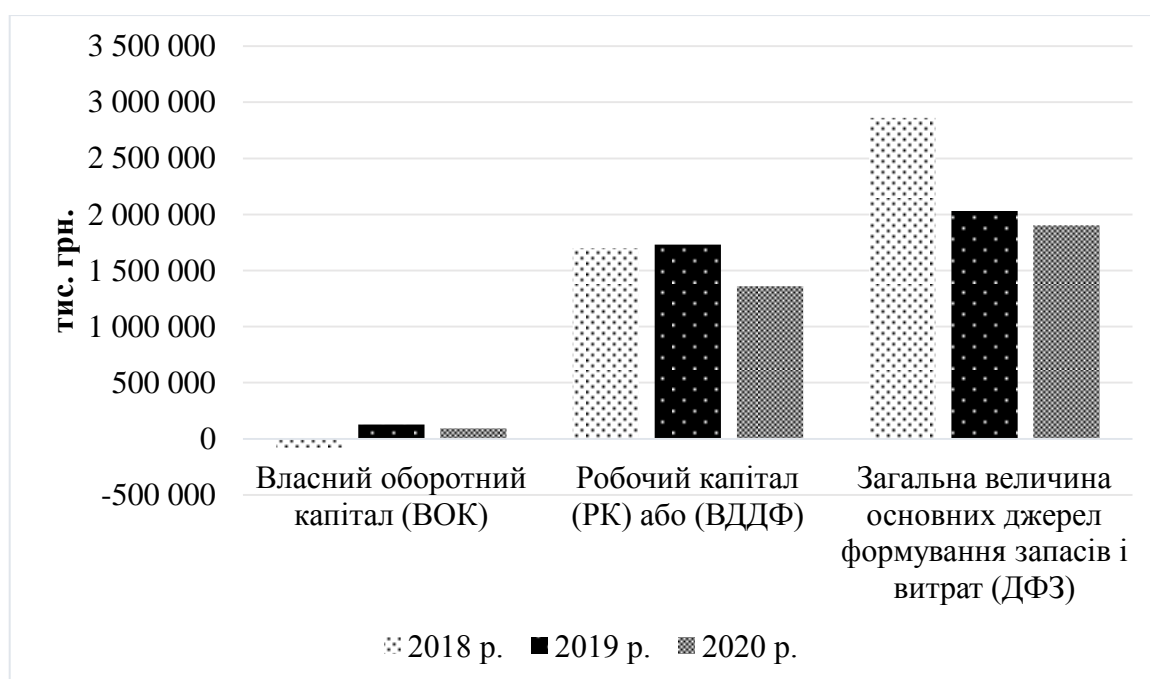

Рис. 2.2. Показники джерел фінансування запасів і витрат

На діаграмі зображена зміна обсягу власного оборотного капіталу, власних і довгострокових позикових джерел та загальну величину основних джерел формування запасів і витрат підприємства.

Для поглибленого аналізу фінансової стійкості розраховуються фінансові відносні показники (табл. 2.9).

**Динаміка відносних показників фінансової стійкості страхової компанії
«УНІКА» за 2018-2020 рр.**

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
Коефіцієнт автономії	0,13	0,22	0,31	0,09	0,09	0,18
Коефіцієнт фінансової залежності	7,83	4,59	3,27	-3,24	-1,32	-4,56
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,66	0,88	0,79	0,22	-0,08	0,14
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,15	0,28	0,44	0,13	0,16	0,29
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами	-0,03	0,06	0,05	0,09	-0,01	0,08
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	3,94	3,27	1,71	-0,68	-1,56	-2,23
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	3,48	3,99	1,80	0,51	-2,19	-1,67
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,87	0,78	0,69	-0,09	-0,09	-0,18
Коефіцієнт залежності від перестраховування	20,81%	12,32%	12,88%	-8,50%	0,56%	-7,94%
Віддача власного капіталу	335,77%	331,22%	258,30%	-4,55%	-72,92%	-77,47%

Коефіцієнт автономії протягом досліджуваного періоду зріс на 0,18 і становив 0,31. Коефіцієнт фінансової залежності, який є оберненим до коефіцієнта автономії, зменшився з 7,83 у 2018 році до 3,27 у 2020 році, але продовжує перевищувати норматив. Зростання коефіцієнта фінансової залежності та зменшення коефіцієнта автономії свідчить про збільшення незалежності підприємства, яке сталося за рахунок залучення власного капіталу. Але значення коефіцієнту автономії менше 0,5, що свідчить про недостатньо стійке фінансове становище, оскільки компанія не може здійснювати платежі передусім за рахунок тільки власних коштів.

Коефіцієнт фінансової стійкості збільшився в 2019 році на 0,22 порівняно з 2018 роком, а потім зменшився у 2020 році на 0,08 порівнюючи з попереднім досліджуваним роком. В 2019-2020 роках даний коефіцієнт відповідає нормативу,

що є позитивним явищем.

Коефіцієнт фінансової стабільності підвищився до 0,44, що на 0,29 більше ніж у 2018 році. Незважаючи на невідповідність встановленому граничному значенню, збільшення показника свідчить про зменшення фінансових ризиків.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами у 2019 році став додатнім, збільшившись на 0,09, у 2020 році він знизився на 0,01 та становив 0,05, залишаючись менше нормативного значення. Компанія не в змозі проводити незалежну фінансову політику.

Коефіцієнт маневрування власного капіталу понизився до 1,71 на 2020 рік, становивши у 2018 році 3,94. Це характеризується стрімким зменшенням довгострокових зобов'язань, натомість власний капітал та необоротні активи зростали.

Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень теж зменшився за 2018-2020 роки до 1,80, що на 1,67 менше за 2018 рік, що є позитивним явищем для компанії та говорить про зниження залежності від зовнішніх джерел.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу понизився до 0,69 в 2020 році, продовжуючи при цьому перевищувати нормативне значення. Це свідчить про те, що позикові кошти продовжують займати більшу частку у фінансуванні компанії.

Коефіцієнт залежності від перестраховування зменшився з 20,81% до 12,88% за досліджуваний період, підтверджуючи незалежність страховика від перестраховиків.

Віддача власного капіталу теж поступово зменшувалась протягом 2018-2020 років. Так значення досягло 258,3% у 2020 році, коли в 2018 році становило 335,77%, а у 2019 – 331,22%. Даний показник говорить про ефективне використання власного капіталу та його збільшення.

На основі аналізу відносних показників фінансової стійкості страхової компанії «УНІКА» можна виділити негативні та позитивні фактори:

- до негативних відноситься залежність страховика від зовнішніх джерел фінансування, що виникає через недостатню забезпеченість власним капіталом;
- до позитивних слід віднести збільшення власного капіталу та його частки

у фінансуванні страхової компанії, зменшення суми позикових коштів та незалежність від перестраховиків.

Проведення оцінки доходів, витрат і прибутку дозволить визначити які загрози у складі доходів і витрат компанії можуть вплинути на її фінансову безпеку (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Динаміка фінансових результатів страхової компанії «УНІКА» за 2018-2020 рр., тис. грн.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Темп приросту, %		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
Чисті зароблені страхові премії	1446445	1754596	2054706	21,3	17,10	42,05
Премії підписані, валова сума	2041616	2152170	2495571	5,42	15,96	22,24
Премії, передані у перестраховання	424957	265063	321343	-37,63	21,23	-24,38
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	55020	113527	133982	106,34	18,02	143,52
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	-115194	-18984	14460	83,52	176,17	112,55
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	714228	852988	908471	19,43	6,50	27,20
Валовий прибуток	732217	901608	1145965	23,13	27,10	56,51
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	-85654	12721	-19673	114,85	-254,65	77,03
Зміна інших страхових резервів, валова сума	-836155	291449	494034	134,86	69,51	159,08
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	750501	-278728	-513707	-137,14	-84,3	-168,45
Інші операційні доходи	39042	2796	146391	-92,84	5135,73	274,96
Адміністративні витрати	290232	339291	350775	16,9	3,38	20,86
Витрати на збут	429771	475060	548737	10,54	15,51	27,68
Інші операційні витрати	6533	93824	90962	1336,15	-3,05	1292,35
Фінансовий результат від операційної діяльності:						
прибуток	-409310	8950	282209	102,19	3053,17	-68,95
Дохід від участі в капіталі	726	726	0	0	-100	-100
Інші фінансові доходи	84925	120302	164864	41,66	37,04	94,13
Інші доходи	2861	2104	18660	-26,46	786,88	552,22
Фінансові витрати	6700	227	0	-96,61	-100	-100
Інші витрати	355	626	28022	76,34	4376,36	7793,52
прибуток	40526	131229	437711	223,81	233,55	980,07
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-15375	-42241	-135707	174,74	221,27	782,65
Чистий фінансовий результат:						
Прибуток	25151	88988	302004	253,81	239,38	1100,76

По результатам оцінки можна сформулювати наступні висновки:

1) Темп приросту чистих зароблених та темп приросту підписаних страхових премій збільшилися на 42,05% та 22,24% відповідно у порівнянні з 2018 роком. Збільшення страхових платежів обумовлене наступними факторами:

- підвищення ефективності та оптимізація роботи всіх підрозділів компанії;
- запровадження нових страхових продуктів;
- покращення співпраці зі страховими агентами та брокерами;
- розширення співпраці з великими корпоративними клієнтами;
- ефективна маркетингова політика.

Зміна резерву незароблених премій у 2020 році має у 2.5 більший вплив на фінансовий результат, ніж у звітному фінансовому 2018 році, а саме 133 982 тис. грн. та 55 020 тис. грн. відповідно.

2) Темпи зростання чистих понесених збитків відбуваються повільніше, ніж темпи зростання чистих зароблених страхових премій. Так, в 2018-2019 роках темп зростання чистих понесених збитків склав 19,43%, в 2019-2020 роках – 6,5%, що позитивно впливає на валовий прибуток, темп приросту якого за 2018-2020 роки становив 56,51%.

3) Фінансовий результат від операційної діяльності має позитивну динаміку лише на кінець досліджуваного періоду за рахунок зміни страхових резервів та перевищенням темпу приросту доходів над витратами.

4) Темп приросту чистого прибутку має позитивну динаміку, в 2018-2019 роках дорівнює 253,81%, в 2019-2020 роках – 239,38%, що говорить про підвищення ефективності діяльності страхової компанії.

2.2. Удосконалення методів протидії страховому шахрайству

Страхове шахрайство – це протиправні дії суб'єктів договору страхування, що спрямовані на отримання грошової вигоди шляхом обману чи зловживання довірою, приховування важливих фактів та нюансів під час дії договору страхування, внесення значно менших, ніж необхідно при аналізі ризику, сум страхових внесків, відмови у здійсненні страхових виплат без поважних на те причин та гарантій [4].

Предмет страхового шахрайства – грошові кошти у вигляді страхових виплат, страхових внесків, страхових премій.

Відносини, пов'язані з укладанням договорів страхування і виконанням зобов'язань за ними, які передбачають виплату страхового відшкодування або забезпечення, є об'єктом страхового шахрайства. Суб'єктом страхового шахрайства виступає фізична особа в ролі покупця або продавця страхових послуг.

Страхова компанія самостійно має вжити заходів щодо створення спеціальних підрозділів на своїй базі. Підрозділи мають посилити контроль за продажем страхових продуктів, перевіркою потенційних страхувальників на предмет можливого шахрайства, особливо стосовно надання невірної інформації страховику на рахунок предмету страхування. Але також важливо не ускладнювати умови страхування для страхувальників, оскільки при цьому страхова компанія може втратити потенційних клієнтів. Прийоми попередження шахрайства зображені на рис. 2.2. [18, с. 23]

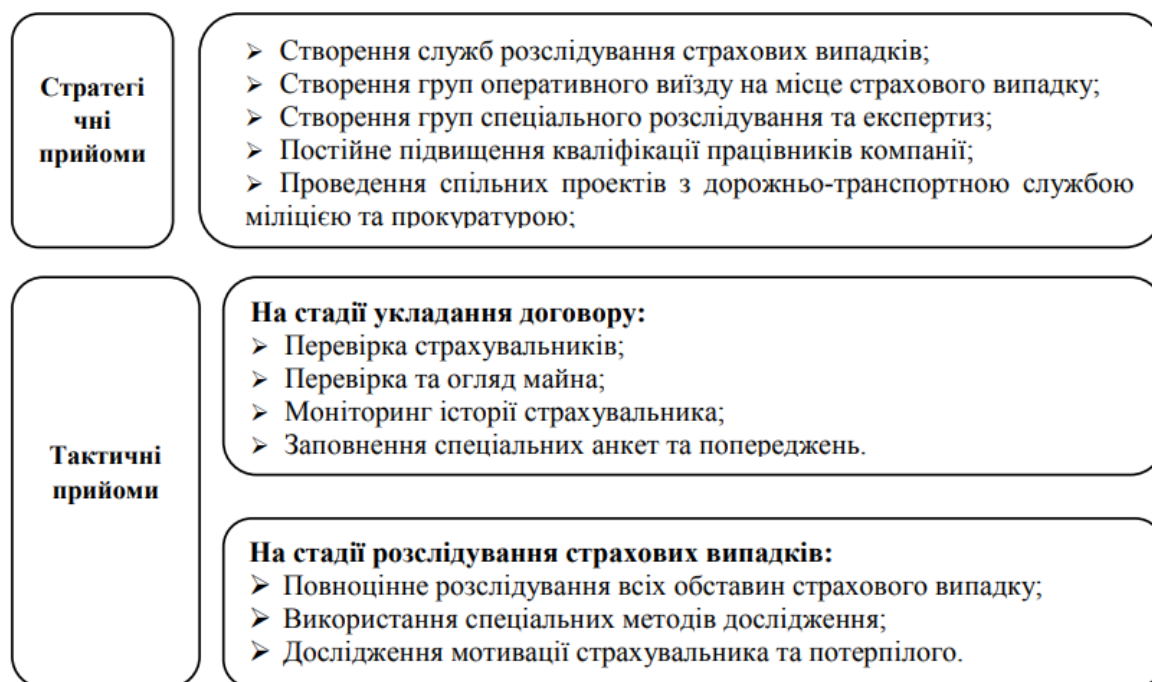

Рис. 2.2. Прийоми попередження шахрайства.

Боротьба зі страховим шахрайством передбачає впровадження комплексного підходу, включаючи розробку колективних інструментів і підходів протистояння зі страховою незаконністю, підтримання постійного діалогу з органами державної влади, посилення співпраці з правоохоронними органами, активне впровадження інформаційно-просвітницьких заходів з населенням.

Одним із важливих заходів протидії страховому шахрайству виступає створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань. Грошовий оборот, пов'язаний з формуванням та використанням страхових резервів, розкриває зміст страхової діяльності. Цей потік базується на ризиковому, вірогідному характері руху коштів, і тому у процесі формування та використання страхового фонду за призначенням є вірогідність не збігання обсягу сформованого резерву та потреби у виплаті страхового відшкодування, (табл.3. 1) [19].

Таблиця 3.1

Динаміка страхових резервів страхової компанії за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн.		
				2019- 2018	2020- 2019	2020- 2018
Частка перестраховика у страхових резервах, у тому числі:	1052365	754653	255406	-297712	-499247	-796959
у резервах збитків або резервах належних виплат;	939481	660753	147046	-278728	-513707	-792435
у резервах незароблених премій;	112884	93900	108360	-18984	14460	-4524
Страхові резерви, у тому числі:	1780279	1602357	1242305	-177922	-360052	-537974
резерв збитків або резерв належних виплат;	1137328	845879	351845	-291449	-494034	-785483
резерв незароблених премій;	642951	756478	890460	113527	133982	247509

Отже, як свідчать дані таблиці, протягом досліджуваного періоду страхові резерви страхової компанії «УНІКА» мали тенденцію як до зменшення так і до збільшення.

Зниження резерву збитків або резерву належних витрат, які становили 1 137 328 тис. грн. в 2018 році, 845 879 тис. грн. в 2019 році та 351 845 тис. грн., говорить про відповідне збільшення доходів страховика у бухгалтерському та податковому обліку.

Загальна величина резерву незароблених премій компанії в 2020 р., що призначений для виконання зобов'язань із забезпечення майбутніх виплат, які можуть виникнути в наступних звітних періодах, складає 890 460 тис. грн., що на 247 509 тис. грн. та 133 982 тис. грн. більше ніж у 2018-2019 роках відповідно, тобто існуючі страхові резерви є адекватними майбутнім грошовим потокам та їх зріст характеризує збільшення зароблених страхових платежів, внесків, премій та є позитивним явищем.

Частка перестраховика у страхових резервах суттєво зменшилася протягом 2018-2020 рр. – на 796 959 тис. грн., або на 76%. Такі зміни відбулися внаслідок зниження частки перестраховика в резерві збитків через зменшення збитків в 2020 р. на 792 435 тис. грн., або на 84% порівняно з 2018 р. Зменшення частки перестраховика у страхових резервах у звітному періоді відбулося внаслідок

практичної відсутності збитків.

Таким чином, можна зробити висновок, що страхова компанія «УНІКА» фактично забезпечена фінансовими ресурсами для виконання взятих на себе зобов'язань у разі настання страхового випадку. Сформовані страхові резерви є адекватними майбутніми грошовими потоками.

У зв'язку з запуском прямого врегулювання збитків 1 грудня 2016 р. Страховою компанією «УНІКА», як учасником програми, було створено цільовий гарантійний фонд, необхідний для участі в прямому врегулюванні збитків.

Необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів зумовлена потребою гармонізувати інтереси учасників ринкового процесу і суспільства, сприяти найбільш ефективному розподілу ресурсів, забезпечити оптимальну організацію фінансів вітчизняних страхових підприємств у сучасних умовах з метою наповнення бюджету та забезпечення реального сектора національної економіки необхідними інвестиційними ресурсами.

Оптимальне управління коштами страхових резервів дає можливість страховику бути платоспроможним і отримати прибутки.

Кошти страхових резервів повинні розміщуватися з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості та мають бути представлені активами таких категорій: грошові кошти на розрахунковому рахунку: банківські вклади (депозити), валютні вкладення згідно з валютою страхування, нерухоме майно, акції, облігації, цінні папери, що емітуються державою, права вимоги до перестраховиків, інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України, банківські метали, кредити страхувальникам-громадянам, що уклали договори страхування життя, в межах викупної суми на момент видачі кредиту та під заставу викупної суми.

До складу залишку коштів у централізованих страхових резервних фондах включаються грошові кошти перераховані компанією до фондів Моторного (транспортного) бюро України (табл. 3.2).

Таблиця 3.1

Залишки коштів у централізованих страхових резервних фондах

Фонди	На 31.12.2018	На 31.12.2019	На 31.12.2020
Цільовий гарантійний фонд для ПВЗ	3 346	3 355	13 218
Фонд захисту потерпілих	26 095	48 824	43 255
Всього:	29 441	52 179	56 473

До складу залишку коштів у централізованих страхових резервних фондах, що сплачені страховиком до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України в сумі 56 473 тис. грн. на 2020 рік, включаються залишки коштів, сплачені страховиком до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України, в обсязі не більше ніж розміри коштів, що використовуються виключно для виконання таким страховиком зобов'язань за укладеними договорами обов'язкового страхування (перестраховання) цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, збільшені на дебіторську заборгованість, що виникла внаслідок розрахунків з прямого врегулювання збитків (вимог) за такими договорами та угодами з прямого врегулювання збитків (вимог), зменшені на суму кредиторської заборгованості, що виникла внаслідок таких розрахунків зі страховиками в сумі 43 255 тис. грн. [12].

ВИСНОВКИ

У ході виконання кваліфікаційної роботи були досліджені теоретичні основи фінансової безпеки страховика, розглянуті роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячені фінансовій безпеці страхової компанії та боротьби з страховим шахрайством. Висновки щодо результату проведення даного дослідження відповідно до мети і завдань роботи перераховані нижче.

1. Розкрито сутність фінансової безпеки у страховій діяльності. Розглянуто трактування терміну «фінансова безпека страхової компанії», її фактори впливу та відповідні загрози. Досліджено механізм управління фінансовою безпекою, його цілі та напрями підтримання фінансової безпеки.

2. Надано загальну характеристику страхової компанії «УНІКА».

Приватне Акціонерне Товариство «Страхова компанія «УНІКА» створене з метою ведення підприємницької діяльності для одержання прибутку шляхом надання послуг з усіх видів страхового захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб. УНІКА – визнана найкращою страховою компанією України у рейтингу «ТОП-100. Рейтинги найбільших».

3. Проведено аналіз фінансового стану страховика за 2018-2020 роки, який виявив такі зміни:

– структура активів зазнала змін за рахунок збільшення частки необоротних активів, яке спричинене суттєвим зменшенням частки перестраховика в страхових резервах у частці оборотних активів;

– зниження суми страхових резервів;

– збільшення як частки, так і суми власного капіталу у структурі джерел фінансування, але страхова компанія продовжує бути залежною від зовнішніх джерел фінансування;

– зменшення довгострокових та поточних зобов'язань;

– достатність платоспроможності за рахунок ліквідних активів;

- порушення ліквідності, внаслідок зменшення повільно реалізованих активів;
- абсолютна фінансова стійкість страхової компанії за результатами аналізу показників фінансової стійкості;
- позитивний ріст суми страхових платежів, темпів зростання чистих зароблених премій та чистого прибутку.

4. Запропоновано заходи удосконалення методів протидії страховому шахрайству.

Заходами боротьби зі страховим шахрайством є створення страхових резервів, забезпеченість страхових резервів фінансовими ресурсами для виконання взятих на себе зобов'язань у разі настання страхового випадку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Pilipenko N. M, Pilipenko. V. V. Economic security as a dynamic characteristic of an enterprise. *Economy and society*. 2017. № 10. P. 338-342.
2. Аберніхіна І. Г. Сокиринська І. Г. Оцінка ліквідності та платоспроможності страхової організації. *Національна металургійна академія України*. 2020. 12 с.
3. Багацька К.В. Говорушко Т.А., Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: підручник. К., 2014. 320 с.
4. Божок М. О. Методи протидії страховому шахрайству на страховому ринку України. *Збірник наукових праць*. Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України. Вінниця: 2020. С. 30-35
5. Журавльова О.Є. Особливості впливу факторів на фінансову стійкість страхових компаній. *Ринок цінних паперів України*. №1-2. 2013. С. 39-45
6. Кисільова І.Ю., Гаркуша О.В. Фактори формування та методи оцінювання фінансової стійкості страхових компаній України. / Глобальні та національні проблеми економіки. *Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2018. Вип. 21. С. 591-595.
7. Лазоренко В.В., Аналіз методів оцінки фінансової стійкості підприємства готельного господарства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Випуск 1 (13). 2018. С. 124-128.
8. Лищенко, М. О. Аналіз фінансової стійкості підприємства як елементу забезпечення фінансової стабільності роботи підприємства. *Вісник Черкаського університету*. 2018. № 2. С. 49-56. URL: file:///C:/Users/karin/Downloads/VchuE_2018_2_9.pdf
9. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
10. Папка О. С. Механізм функціонування системи фінансової безпеки страхових компаній. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.8. С. 292-297.

11. Про страхування : Закон України від 07.03.96 р. № 85/96-ВР. Дата оновлення: 26.05.2022 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>

12. Річний звіт емітента цінних паперів СК «УНІКА» за 2020 рік URL: https://uniqa.ua/content/uploads/Report%20of%20issuer_20033533_2020.pdf.p7s.zip

13. Романенко, Ю. Місце та роль комунікації в державній політиці. *Актуальні проблеми економіки*. 176(2), 2016, С. 25-31

14. Смоляк В. А. Визначення факторів впливу на рівень фінансової безпеки страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2016. № 5. 6 с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_5_43

15. Ткаченко І.П. Фінансовий аналіз: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Кам'янське: ДДТУ, 2019. 223 с.

16. Фінансова звітність УНІКА за 2020 рік URL: <https://uniqa.ua/content/uploads/Фінансова%20звітність%20УНІКА%20за%202020%20рік.pdf>

17. Фінансова спроможність територіальних громад: європейський досвід та український кейс. *Збірник наук праці*. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики / Дігтяр О. А., Орлова Н.С., Козурева О.В., Шаповалова А.М., Приказка С.І., 4 (31). 2019. С. 516-526.

18. Фурман В. М., Зачосова Н. В. Особливості управління економічною безпекою сучасних страхових компаній як одного із видів фінансових установ. *Агросвіт*. 2015. № 15. С. 20-25.

19. Цуркан І. М., Остапенко А. О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. №4. 9 с. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/57.pdf

20. Шірінян Л. В. Фінанси страхових організацій: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», у тому числі перепідготовка спеціалістів за спеціальністю 7.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання. Київ: НУХТ, 2014. 108 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Дата (рік, місяць, число) _____

Підприємство: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ за ЄДРПОУ
 ТОВАРИСТВО «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «УНІКА»

Територія: м. Київ за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання: за КОПФГ
 Акціонерне товариство

Вид економічної діяльності: Інші види страхування, крім за КВЕД
 страхування життя

Середня кількість працівників: **891**

Адреса, телефон: 04112 м. Київ, вул. Олени Теліги 6, літ. "В", 044 225 60 00

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

КОДИ		
2021	01	01
20033533		
8036100000		
230		
65.12		

V

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 року
Форма №1

Актив	Код рядка	Код за ДКУД		1801001
		2018	2019	2020
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	17 307	19 370	22 288
первісна вартість	1001	33 075	39 278	44 063
накопичена амортизація	1002	15 768	19 908	21 775
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	27 802	29 858	68 179
первісна вартість	1011	54 107	62 003	106 590
знос	1012	26 305	32 145	38 411
Інвестиційна нерухомість	1015			
Первісна вартість	1016			
Знос	1017			
Довгострокові біологічні активи	1020			
Первісна вартість	1021			
Накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	273 875	134 893	381 136
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	466	432	
Відстрочені податкові активи	1045	14 993	19 911	208
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	148 243	144 964	174 253
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	29 441	52 179	56 473

Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	512 127	401 607	702 537
II. Оборотні активи				
Запаси:	1100	1 389	1 177	1 198
Виробничі запаси	1101	1 389	1 177	1 198
Незавершене виробництво	1102			
Готова продукція	1103			
Товари	1104			
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	961 098	191 100	312 264
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	28 186	12 141	72 680
з бюджетом	1135	66	5	412
у тому числі з податку на прибуток	1136			
з нарахованих доходів	1140	25 986	35 509	129 292
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	90 465	43 913	20 286
Поточні фінансові інвестиції	1160	612 765	960 707	1 079 768
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 142	30 387	30 663
Готівка	1166	25		
Рахунки в банках	1167	89 117	30 387	30 663
Витрати майбутніх періодів	1170	882	1 014	147
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в:	1180	1 052 365	754 653	255 406
резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	939 481	660 753	147 046
резервах незароблених премій	1183	112 884	93 900	108 360
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190			
Усього за розділом II	1195	2 862 344	2 030 606	1 902 116
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	3 374 471	2 432 213	2 604 653
Пасив	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405	-2 701	11 644	-946
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787	35 787
Емісійний дохід	1411	35 787	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	242 219	326 830	605 148
Неоплачений капітал	1425			
Вилучений капітал	1430			

Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	430 785	529 741	795 469
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			25 242
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви у тому числі:	1530	1 780 279	1 602 357	1 242 305
резерв довгострокових зобов'язань	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	1 137 328	845 879	351 845
резерв незароблених премій	1533	642 951	756 478	890 460
інші страхові резерви	1534			
Інвестиційні контракти	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	1 780 279	1 602 357	1 267 547
III. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610			8 623
товари, роботи, послуги	1615	19 163	15 419	46 499
розрахунками з бюджетом	1620	19 215	14 177	25 316
у тому числі з податку на прибуток	1621	14 611	13 681	25 045
розрахунками зі страхування	1625			
розрахунками з оплати праці	1630	78	63	84
одержаними авансами	1635	39 312	32 917	44 397
розрахунками з учасниками	1640			
із внутрішніх розрахунків	1645			
страховою діяльністю	1650	1 051 238	215 187	395 074
Поточні забезпечення	1660	11 450	12 820	21 644
Доходи майбутніх періодів	1665	4 034	5 363	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	18 917	4 169	
Усього за розділом III	1695	1 163 407	300 115	541 637
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	3 374 471	2 432 213	2 604 653

Керівник Ульє О.В.

Головний бухгалтер Виноградова Н.В.

Підприємство: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВОЄДРПОУ
«СТРАХОВА КОМПАНІЯ «УНІКА»

Дата (рік, місяць, число) за

КОДИ		
2021	01	01
20033533		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 р.**

I. Фінансові результати

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000			
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 446 445	1 754 596	2 054 706
Премії підписані, валова сума	2011	2 041 616	2 152 170	2 495 571
Премії, передані у перестраховання	2012	424 957	265 063	321 343
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	55 020	113 527	133 982
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-115 194	-18 984	14 460
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050			
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	714 228	852 988	908 471
Валовий:				
прибуток	2090	732 217	901 608	1 145 965
збиток	2095			
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105			
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-85 654	12 721	-19 673
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-836 155	291 449	494 034
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	750 501	-278 728	-513 707
Інші операційні доходи	2120	39 042	2 796	146 391
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121			
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122			
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123			
Адміністративні витрати	2130	290 232	339 291	350 775
Витрати на збут	2150	429 771	475 060	548 737
Інші операційні витрати	2180	6 533	93 824	90 962
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181			
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182			
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		8 950	282 209
збиток	2195	40 931		

Дохід від участі в капіталі	2200	726	726	
Інші фінансові доходи	2220	84 925	120 302	164 864
Інші доходи	2240	2 861	2 104	18 660
Дохід від благодійної допомоги	2241			
Фінансові витрати	2250	6 700	227	
Втрати від участі в капіталі	2255			
Інші витрати	2270	355	626	28 022
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275			
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	40 526	131 229	437 711
збиток	2295			
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-15 375	-42 241	-135 707
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305			
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350	25 151	88 988	302 004
збиток	2355			

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400			
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-5 598	14 345	-12 590
Накопичені курсові різниці	2410			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415			
Інший сукупний дохід	2445			
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-5 598	14 345	-12 590
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455			
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-5 598	14 345	-12 590
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	19 553	103 333	289 414

Керівник Ульє О.В.

Головний бухгалтер Виноградова Н.В.

Підприємство: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО СДРПОУ
«СТРАХОВА КОМПАНІЯ «УНІКА»

Дата (рік, місяць, число) за

КОДИ		
2021	01	01
20033533		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 2020 р.

Форма №3

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000			
Повернення податків і зборів	3005			
у тому числі податку на додану вартість	3006			
Цільового фінансування	3010			
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011			
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	4 868	8 423	11 810
Надходження від повернення авансів	3020			
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2 555	9 336	2 485
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	25	30	14
Надходження від операційної оренди	3040			
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045			
Надходження від страхових премій	3050	2 123 205	2 021 399	2 379 232
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055			
Інші надходження	3095	100 550	64 487	132 998
Витрачання на оплату:				
Товарів (робіт, послуг)	3100	1 124 807	491 475	520 582
Праці	3105	109 695	164 477	180 839
Відрахувань на соціальні заходи	3110	22 324	36 988	42 834
Зобов'язань з податків і зборів	3115	53 888	98 904	177 243
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	25 257	50 186	127 385
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	535	7 250	1 911
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	28 096	41 468	47 947
Витрачання на оплату авансів	3135			
Витрачання на оплату повернення авансів	3140			4 509
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	25 210	44 174	11 022
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	787 231	1 128 790	1 297 755
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155			
Інші витрачання	3190	7 297	16 384	57 646
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	100 751	122 483	234 109
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				

фінансових інвестицій	3200	548 615	692 745	625 965
необоротних активів	3205			
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215	203 240	76 680	150 657
дивідендів	3220		726	
Надходження від деривативів	3225			
Надходження від погашення позик	3230	194		
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235			
Інші надходження	3250			7 615
Витрачання на придбання:				
фінансових інвестицій	3255	787 678	926 549	1 021 449
необоротних активів	3260			
Виплати за деривативами	3270			
Витрачання на надання позик	3275	40		
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280			
Інші платежі	3290			
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-35 669	-156 398	-237 212
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
Власного капіталу	3300			
Отримання позик	3305			
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310			
Інші надходження	3340			
Витрачання на:				
Викуп власних акцій	3345			
Погашення позик	3350			
Сплату дивідендів	3355	4 071		22 474
Витрачання на сплату відсотків	3360			
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365			
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370			
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375			
Інші платежі	3390			
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-4 071		-22 474
Чистий рух коштів за звітний період	3400	61 011	-33 915	-25 577
Залишок коштів на початок року	3405	35 065	89 142	30 387
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-6 934	-24 840	25 853
Залишок коштів на кінець року	3415	89 142	30 387	30 663

Керівник Ульє О.В.

Головний бухгалтер Виноградова Н.В.